

Tiina Rinne

Elisa Ruha

**”SANDAALINLÄPSYTTÄJÄT VOIVAT
IHAN VAPAASTI PALATA TAKAISIN
OMIIN MAIHINSA HARJOITTAMAAN
VAIKKA SAATANALLISIA SÄKEITÄ”**

Rasismi sosiaalisessa mediassa

Opinnäytetyö
Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön
koulutusohjelma

2017

Ammattikorkeakoulu

Tekijät Tiina Rinne ja Elisa Ruha	Tutkinto Yhteisöpedagogi (AMK)	Aika Toukokuu 2017
Opinnäytetyön nimi ”Sandaalinläpsyttäjät voivat ihan vapaasti palata takaisin omiin maihinsa harjoittamaan vaikka saatanallisia säkeitä” Rasismi sosiaalisessa mediassa		54 sivua
Toimeksiantaja Oikeusministeriö, Etno		
Ohjaaja Lassi Pöyry		
Tiivistelmä <p>On tärkeää tunnistaa rasistinen vihapuhe, jotta siihen voisi puuttua. Sosiaalinen media on helppo ja nopea kanava tuoda esille omia, jopa kiihkomielisiä näkemyksiään sananvapauteen vedoten. Lyhyen ajan sisällä on jaettu useita tuomioita solvaavasta ja halventavasta nettikirjoittelusta, vaikka rasismi ja vihapuhe eivät ole selkeästi vielä rikoslaisissa. Opinnäytetyön aihe on erittäin ajankohtainen ja tuo esille tarkemmin sosiaalisen median rasistisen vihanpuheen sisältöjä.</p> <p>Opinnäytetyössä tutkitaan rasismia sosiaalisessa mediassa ja halutaan saada selville, millaisia sisältöjä rasistisiksi tulkittavissa sosiaalisen median kirjoituksissa esiintyy. Opinnäytetyö on netnografinen tutkimus, koska siinä tutkitaan yhteisöä verkkoympäristössä. Tutkimus perustuu Facebookin julkisen ryhmän ”Rajat Kiinni! - kansanliike” kirjoituksiin. Tutkimusaineiston kerääminen rajattiin lokakuun 2016 yhdelle viikolle. Työn toimeksiantajana toimii Oikeusministeriö, Etnisten suhteiden neuvottelukunta.</p> <p>Tutkimuksen aikana tuli esille rasismin monimuotoisuus ja rasismin eri muotojen yhteen kietoutuminen. Rasismia voi olla myös vaikea määritellä, koska ihmisillä on erilaisia näkemyksiä siitä, mitä rasismi on. Aineistoon päätyvät rasismin eri muodot ovat vanha rasismi, uusrasismi, syrjintä, hyvinvointisovinismi, rotorealismi, arkipäivän rasismi sekä kulttuurihygieniat.</p> <p>Opinnäytetyö on kvalitatiivinen tutkimus, jossa käytetään aineistolähtöistä analyysia ja teemoittelua. Teemoittelulla aineistosta nousivat esiin rotukiihkoilu, turvattomuus, raha, väkivalta, kiittämättömyys sekä avuntarve. Tutkimustuloksissa käy ilmi monien kirjoittajien olevan huolissaan ja vihaisia maahanmuuttajien tuomista ongelmista. Toiset taas kyseenalaistivat maahanmuuttajien motiivit tai pitivät heitä kiittämättöminä. Raha oli yksi eniten puhuttavista sisällöistä ja vaarallisinta rasismia taas edustivat väkivaltaan yllyttävät kommentit sekä jopa kuolemaa maahanmuuttajille toivovat kirjoitukset.</p>		
Asiasanat rasismi, vihapuhe, sosiaalinen media, facebook		

<p>Authors</p> <p>Tiina Rinne and Elisa Ruha</p>	<p>Degree</p> <p>Bachelor of Civic Activities and Youth Work</p>	<p>Time</p> <p>April 2017</p>
<p>Thesis Title</p> <p>Racism in Social Media</p>		<p>54 pages</p>
<p>Commissioned by</p> <p>Ministry of Justice, Etno</p>		
<p>Supervisor</p> <p>Lassi Pöyry</p>		
<p>Abstract</p> <p>The objective of this thesis is to increase knowledge on racism in social media. We chose this topic because we discovered that there is not much previous research on it. Our aim was to discover what kinds of topics appear in social media posts that can be seen as racist.</p> <p>People have different views on racism which makes it a difficult phenomenon to define. In this thesis racism includes: old racism, new racism, discrimination, welfare chauvinism, race realism, everyday racism and cultural hygiene. These types of racism do not exclude each other and are often overlapping.</p> <p>The material for this qualitative study was collected from posts on a public Facebook group called “Rajat Kiinni! –kansanliike”. The group’s main objective is to promote the closing of the Finnish borders in order to prevent refugees from entering Finland.</p> <p>The material collected was analyzed and divided into six main themes based on the findings. The main themes were fanaticism about race, insecurity, money, violence, ungratefulness and need of help. Fanaticism about race, insecurity and money were the most common themes found in the research material.</p> <p>The results clearly indicate that there is a considerable amount of hate speech in social media even though most of the social media channels have made efforts to prevent it. It is really important to recognize racism in order to condemn it.</p>		
<p>Keywords</p> <p>racism, hate speech, social media, facebook</p>		

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	RASISMI.....	7
2.1	Mitä on rasismi?.....	7
3	VIHAPUHE	13
3.1	Mitä on vihapuhe?	13
3.2	Sosiaalinen media vihapuheen ympäristönä	15
4	OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS.....	18
4.1	Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoitteet.....	18
4.2	Aineiston lähteen ja ajankohdan valinta.....	18
4.3	Netnografia tutkimusotteena	20
4.4	Aineistonkeruuprosessin eteneminen	23
4.5	Sisällönanalyysi	25
4.6	Tutkimusetiikka.....	28
5	TUTKIMUSTULOKSET	29
5.1	Rotukiihkoilu	29
5.2	Turvattomuus.....	31
5.3	Raha.....	34
5.4	Väkivalta	39
5.5	Kiittämättömyys	40
5.6	Avuntarve	43
6	JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	45
	LÄHTEET.....	51

1 JOHDANTO

Kiristyneet tilanteet Euroopan rajoilla kesän 2015 aikana johtivat humanitääriin kriisiin ja suureen pakolaisvirtaan Euroopassa. Lisääntynyt turvapaikanhakijoiden määrä on herättänyt paljon keskustelua Suomessa niin poliittisten toimijoiden, kuin tavallisten kansalaistenkin välillä. Keskusteluilmapiiri on selkeästi kiristynyt sekä vihamieliset kommentit lisääntyneet (Yle 2016). Kommentointi rasistiseen sävyyn ei itsessään ole uusi ilmiö, mutta maahanmuuttoa vastustavat kansallismieliset ryhmät sosiaalisessa mediassa tuntuvat ruokkivan näkyvästi yhä enemmän rasistista vihapuhetta. Myös yksi suurimmista sosiaalisista medioista, Facebook, on ottanut vihapuheeseen kantaa ja painottanut sen olevan kiellettyä sekä jopa palkanneen ihmisiä Facebookissa tällaisten tekstien poistoon.

On havaittu, että teknologian ja internetin yleistymisen myötä vihapuhe on voimistunut verkossa ja osaltaan internetin ansiosta Suomeen on syntynyt kahdenlaista julkisuutta suhteessa rasismiin. Ensimmäinen näistä nähdään olevan ylhäältä korrekti, suvaitsevaisuutta puolustava, mutta kuitenkin samalla rasismin ongelmista puhumaton televisio ja lehdistö. Toinen taas sellaiset nettisivut, jotka ovat täynnä rasististen ryhmien vihaa ja ennakkoluuloja. (Kantola 2013, 9.) Median tavoitteena on välittää ihmisille tietoa, mahdollistaa tiedonvälitys sekä oikeus harjoittaa sananvapautta. Vihapuheen yleistymisen myötä media on kuitenkin joutunut uuden ongelman eteen.

Verkkokeskustelijoiden tuottamaan vihapuheeseen on kuitenkin otettu tiukka linja suomalaismediassa ja sitä pyritään aktiivisesti estämään (Neuvonen 2015, 243). Haasteena on pystyä mahdollistamaan kansalaisten perusoikeus sananvapauteen, kuitenkin edistämättä vihapuheen leviämistä. Jos rasismin annetaan kukoistaa mediassa, siitä tulee ensin hyväksyttyä ja lopulta se muuttuu totuudeksi. (Kaartinen 2005, 31–32.) Vihapuhetta tiettyjä ihmisryhmiä kohtaan on ollut jo kaukaisemmassa historiassa, esimerkiksi Hitlerin natsi-Saksassa. Internet ja sosiaalinen media antaa jokaiselle ajasta ja paikasta riippumatta, helpon ja nopean ympäristön tuottaa rasistista vihapuhetta ja sitä voi olla vaikea kokonaan estää.

Monien julkisuuden henkilöiden kommentit asiaan liittyen ovat herättäneet paljon keskustelua. Yhdeksi huomiota herättäneistä kommentteista nousi kesällä 2015 Olli Immosen tekemä Facebook-päivitys, joka sai näkyvyyttä myös ulkomailla. Immonen kirjoitti englanninkielisessä päivityksestään taistelusta monikulttuurisuutta vastaan (Immonen 2015). Tämän päivityksen herättänyt keskustelu toi esiin vahvan vastakkainasettelun kansalaisten välille, ketkä ovat puolesta ja ketkä vastaan maahanmuuttoa koskevissa kysymyksissä. Monikulttuurisuuteen liittyviä mielenilmauksia ja -osoituksia järjestettiin niin puolesta kuin vastaan. Keskustelu maahanmuuttopolitiikasta on jatkunut sosiaalisessa mediassa päivittäin.

Tutkimuksessamme etsimme vastauksia kysymykseen: Millaisia sisältöjä rasisistiksi tulkittavissa sosiaalisen median kirjoituksissa esiintyy? Käytämme netnografista tutkimusotetta. Netnografia on verkossa tapahtuvaa etnografista tutkimusta, jossa tutkitaan erilaisia ryhmittymiä, kokoontumisia tai ihmisryhmiä (Laaksonen ym. 2003, 154). Tutkimme aineistoa, jonka keräsimme Facebookin julkisen ryhmän ”Rajat Kiinni! -kansanliike” kirjoituksista, jotka täyttivät rasismin määritelmän. Tutkimusaineisto kerättiin lokakuussa 2016 yhden viikon ajalta. Opinnäytetyö on laadullinen, eli kvalitatiivinen tutkimus. Laadullisen opinnäytetyömme avulla halusimme tuottaa yksityiskohtaisempaa tietoa siitä, millaisia rasisistisiä sisältöjä sosiaalisen median kirjoituksista löytyy. Analyysitapana käytimme sisällönanalyysiä, jonka avulla saimme tiivistettyä aineistomme mahdollisimman selkeiksi teemoiksi.

Työelämäkumppanimme toimii Oikeusministeriön Etnisten suhteiden neuvottelukunta Etno. Tutustuessamme aiheeseen havaitsimme, että tutkimustietoa sosiaalisessa mediassa tapahtuvasta rasismista on vasta yllättävän vähän. Tämä seikka nousi myös esille palaverissamme Etnon ylitarkastajan kanssa. Tämä ja oma kiinnostus aiheeseen motivoivat meitä tutkimaan tätä ilmiötä lisää.

2 RASISMI

2.1 Mitä on rasismi?

Rasismi voi olla vaikea tunnistaa ja nimetä. Ongelmaksi saattaa muodostua se, että rasismia ei voi määrittellä tyhjentävästi, koska ihmisillä on eri näkemyseroja siitä, mitä rasismi itse asiassa on. Suomen valtio on hyväksynyt YK:n kaikkinaisen rotusyrjinnän poistamista koskevan kansainvälisen yleissopimuksen, jonka mukaan rotusyrjintä on ”—kaikkea rotuun, ihonväriin, syntyperään tai kansalliseen tai etniseen alkuperään perustuvaa erottelua, poissulkemista tai etuoikeutta, jonka tarkoituksena on ihmisoikeuksien ja perusvapauksien tasapuolisen tunnustamisen, nauttimisen tai harjoittamisen mitätöiminen tai rajoittaminen poliittisella, taloudellisella, sosiaalisella, sivistyksellisellä tai jollakin muulla julkisen elämän alalla.” Rasismin määrittely on hankalaa myös siksi, koska käsite on nykyään hyvin voimakkaasti väritynyt sekä ilmiö muuttuu koko ajan historiallisesti (Puuronen 2011, 53).

Rasismi nähdään koostuvan sarjasta kuvitelmia, joiden mukaan joku ihmisryhmä on toista ihmisryhmää moraalisesti, älyllisesti ja kulttuurisesti ylivoimaisempi (Jasinskaja-Lahti ym. 2002, 28). Rasismiin sekä rotuun liittyvä tutkimus on käynyt läpi useita kehitysvaiheita tähän päivään saakka (Puuronen 2011, 7). Ihmiset kokevat rasismin eri tavalla ja erilaiset käsitykset rasismin määrittelystä vaikeuttavat keskustelua aiheesta. Rasismi on monimutkainen ilmiö ja se muuttuu kansainvälisen, yhteiskunnallis-historiallisen sekä vallitsevan poliittisen tilanteen myötä. Rasismi on aina linkittynyt valtasuhteisiin sekä yhteiskunnallisiin rakenteisiin, joissa jotkut ihmiset tai ihmisryhmät saavat oman äänensä kuuluviin, kun taas toiset eivät. (Kanninen & Markkula 2011, 24.) Rasismi voi liittyä asenteisiin, arvoihin, toimintaan ja se voi myös olla yhteiskunnan ryhmien tai rakenteiden tuottama ilmiö (Puuronen 2011, 53).

Todennäköisiä rasismin kohteita ovat muualta tulleet tai sellaiseksi oletetut maissa, joissa väestö ajatellaan perimältään yhtenäiseksi. Puhuttaessa asioiden kansallisesta järjestyksestä, maailma esitetään ikään kuin luonnollisesti koostuvista erillisistä, omiin paikkoihinsa ja kulttuureihinsa sidotuista kansoista. Tällöin ajatellaan jonkun lähtevän omalta paikaltaan ja on siksi vieras ja ”meihin” kuulumaton. (Rastas 2007, 17–18.) Rasismissa perimmäinen syy

on kohteen etnisessä, uskonnollisessa, kansallisessa tai muussa taustassa. Rasistinen toiminta lähtee psykologisesta uhkailusta tai nimittelystä. Seuraavalla tasolla rasistinen toiminta voi muuttua harkituksi tai spontaaniksi väkivalaksi. Vakavinta rasistisen toiminnan tasoa edustavat tuhopoltot, muut aseelliset hyökkäykset, rasistisen organisaation perustaminen tai rasistisen materiaalin levittäminen. (Jasinskaja-Lahti ym. 2002, 29.)

Rasismien määritelmä riippuu monesti määrittelijän asemasta yhteiskunnassa. Rasismien määritelmän pitäisi myös aina kattaa rasismien muuttuessa uudet ilmiöt. Yksilöiden on mahdollista oppia pois rasismista, jos he tulevat siitä tietoiseksi. Rasismi ei kuitenkaan ole vain yksilöllinen ilmiö, vaan se ilmenee myös ryhmissä, alakulttuureissa, puolueissa ja muissa organisaatioissa. Näissä ryhmissä ilmenemistävät on omaksua rasistinen kulttuuri, kieli ja käytös. Rasismista käydään jatkuvaa keskustelua tiedotusvälineissä, tutkijoiden julkaisuissa sekä myös arkipäiväisissä vuorovaikutustilanteissa. Itseään maahanmuuttokriittisiksi kutsuvat pyrkivät torjumaan heihin suunnattuja rasismisyytöksiä. Myös oikeuslaitoksessa joudutaan rikosten tutkinnan ja tuomioiden yhteydessä määrittelemään rasismia ja sen rajoja. (Puuronen 2011, 54–55.)

Kaikilla ihmisillä on ennakkoluuloja ja olettamuksia. Ennakkoluulot syntyvät yleensä tietämättömyydestä ja kohdistuvat uuteen ja erilaiseen, kuten esimerkiksi muista maista tuleviin ihmisiin. Ennakkoluulot tavallaan helpottavat ihmisiä hahmottamaan maailmaa ja tietämättäänkin jaamme ihmiset eri ryhmiin. Merkityksellistä on se, millaisia asenteita ja arvostuksia liitetään erilaisiin ryhmiin. Jos pelko muuttuu vihamielisyydeksi muualta tulleita kohtaan, voidaan puhua rasismista. Julkisissa keskusteluissa on väitelty paljon siitä, leimaataanko ennakkoluulot liian helposti rasismiksi. Ennakkoluulot eivät itsessään ole rasismia, mutta esimerkiksi vieraan pelko voi luoda rasismille kasvualustan. (Kanninen & Markkula 2011, 14–15.)

Rasismi käsitteenä tarkoittaa jonkun ihmisryhmän arvottamista esimerkiksi ihonvärin, etnisen alkuperän, kansallisuuden, kulttuurin, äidinkielen tai uskonnon perusteella alempiarvoiseksi, kuin muut ihmisryhmät. Rasismi yksiselitteisesti voidaan nähdä ihmisryhmän tai sen jäsenen arvon alentamisena. Rasismiin myös usein kuuluu oman ihmisryhmän pitäminen parempana kuin toisten.

(Suomen Punainen Risti 2016.) Rasismi pitää sisällään ihmisten kielteiset kuvitelmat sekä asenteet tiettyjä kansallisuuksia, etniseen, uskonnolliseen tai kulttuuriseen ryhmään kuuluvia henkilöitä kohtaan. Rasismi voi ilmetä tiedottomana tai tietoisena toimintana. (Jasinskaja-Lahti ym. 2002, 28.) Erilisten ihmisten torjuminen voi olla rasismia tai vain pelkoa ja tietämättömyyttä.

Rasismille tunnusomaista on jonkin ryhmän erottaminen toisesta biologisten ominaisuuksien perusteella. Erotettu ryhmä katsotaan luonnolliseksi, alkupe­rältäään ja asemaltaan muuttumattomaksi ja erilaiseksi – ryhmä siis rodullisesta­taan. Lisäksi ryhmään liitetään kielteisiä ominaisuuksia ja sen esitetään vaikuttavan muihin kielteisesti. Biologisiin erotteluihin pohjaava rasismi on niin sanottua vanhaa rasismia. Vanha rasismi olettaa, että on olemassa ihmisrotuja, jotka voidaan erottaa ulkoisten ja fyysisten tunnusmerkkien perusteella. Rotujen fyysiset ja psyykkiset erot ovat riippuvaisia toisistaan sekä periytyvät ja rotu määrittää siihen kuuluvan yksilön ominaisuudet. Vanhassa rasismissa ajatellaan myös, että rodut voidaan asettaa hierarkkiseen paremmuusjärjestykseen. (Puuronen 2011, 56.)

Rasististen liikkeiden aktivoituessa Suomessa 1990-luvulla niiden opit eivät enää perustuneet vanhaan rasismiin, vaan uuteen rasismiin eli kulttuuriseen rasismiin. Uusrasismi on rasismia ilman biologista rotua. Tämä rasismin muoto ei kuitenkaan ole täysin korvannut vanhaa rasismia, vaan nämä kaksi rasismin muotoa kietoutuvat yhteen. On aiheellista puhua uusrasismista, kun vanhan rasismin rotu-käsite korvataan käsitteellä maahanmuutto. Uusrasismissa ihmiset luokitellaan kulttuuristen piirteiden, esimerkiksi kielen, uskonnon tai tapojen perusteella ryhmiin, jotka rodullistetaan ikään kuin ne olisivat luonnollisia ryhmiä. Uusrasismissa valtaväestön kulttuuri nähdään parempana ja kehittyneimpänä verrattuna muihin kulttuureihin. Uusrasismien kannattajien mukaan maahanmuuttajien luonnollinen kulttuurinen koti on jossain muualla ja maahanmuuttoa on vastustettava, jottei tämä luonnollinen järjestys sekaantuisi. Kulttuuriseen uusrasismiin liittyy myös kulttuurihygieniä, joka viittaa vaatimukseen, että maahanmuuttajien on luovuttava oman kulttuurinsa arvoista tai poistuttava maasta. (Puuronen 2011, 56–57.)

Kulttuurisen uusrasismien poliittista muotoa voidaan kutsua kulttuurihygieniaksi, joka viittaa vaatimukseen siitä, että maahanmuuttajien on luovuttava omien

kulttuuriensa arvoista ja assimiloitettava, eli sulautettava, kulttuurisesti taikka poistettava maasta. Tällä assimilaatiopolitiikalla halutaan hävittää kulttuurinen erilaisuus. Kulttuurihygieniassa nähdään, että maahanmuuttajan tulee omaksua valtaväestön kieli, käyttäytyminen sekä traditiot. Tämä tarkoittaa myös luopumista omista kulttuurisista arvoistaan uusien kustannuksella. Näin paremman valtaväestön kulttuurin puhtaus ja hygieenisuus pystytään säilyttämään ja ylläpitämään. Koko itsenäisyyden ajan Suomessa on ollut kulttuurisen sulautumisen politiikkaa vähemmistöjä kohtaan. (Puuronen 2011, 57.)

Yksi rasismien muodoista on syrjintä. Sen tietoisena tarkoituksena ei välttämättä ole vahingontuottaminen, vaan sitä motivoi ennemminkin halu suosia tiettyä ryhmää toisten ryhmien kustannuksella. Syrjintä tuo esille puolueellisuutta. Välitöntä syrjintää voidaan tehdä ihonvärin, kansallisuuden, uskonnon, etnisen taustan tai kulttuurin perusteella sekä syrjintä ilmenee rasistisissa olosuhteissa. (Jasinskaja-Lahti ym. 2002, 29.) Aikojen saatossa rasismi on muuttanut muotoaan ja siihen ovat vaikuttaneet esimerkiksi yhteiskunnalliset- ja poliittiset tekijät, maailmankuvan muuttuminen sekä tieteiden kehittyminen. Rasismi mielletään yhdeksi syrjinnän muodoksi, jota määrittää erilaiset toiminnat ja uskomukset. Nämä uskomukset ja niiden pohjalta toimiminen perustuvat ajatukseen, että on eri rotuja sekä eri ihmisryhmät omaavat erilaisia ominaisuuksia. Tämän pohjalta on perusteltu niin sanottujen alempirotuisten alistaminen. (Jokisalo & Simola, 7–8.)

Rasismien ja maahanmuuttovastaisuuden taustalla voi myös vaikuttaa rationaalinen laskelma hyvinvointivaltion itselle tuottamien etujen pienenemisestä. Haluttomuutta jakaa hyvinvointivaltion tarjoamia palveluja maahanmuuttajien kanssa kutsutaan hyvinvointisovinismiksi. Hyvinvointisovinin mukaan maahanmuuttajien valinnassa tulee ottaa huomioon muuttajien ammattitaito, kielitaito, koulutus ja suomalaisen elämäntavan hyväksyminen. Hyvinvointisoviniten henkilö ajattelee, että Suomeen ei tulisi päästää ulkomaalaisia, jotka eivät täyty näitä kriteereitä. (Avenius 2016, 19–20.)

Hyvinvointisovinin keskeinen ajatus on, että sosiaalipalvelut tulisi rajata omille kansalaisille tai maahanmuuttajien oikeutta niihin tulisi rajoittaa. Hyvinvointisovinin maahanmuuttajien ei koeta ansaitsevan hyvinvointivaltion

tarjoamia hyötyjä, koska he eivät ole tuottaneet hyvinvointivaltiolle mitään hyvää ja ovat itse tehneet päätöksen lähteä kotimaastaan. Hyvinvointivaltion edut halutaan tarjota vain tietyn etnisen ryhmän jäsenille ja hyvinvointisovinisti perustaa ajattelunsa usein huoleen omasta taloudellisesta ja sosiaalisesta asemastaan. Maahanmuuttajat nähdään vapaamatkustajina, jotka vain saapuvat nauttimaan hyvinvointivaltion eduista. Hyvinvointisovinistinen asenne voi pohjautua oletukseen, että modernin hyvinvointivaltion pystyssä pitäminen on helpompaa, jos yhteisöön ei kuulu kulttuurisesti ja etnisesti eroavia ryhmiä. (Avenius 2016, 19–20.)

Rasismi-sanan sisältäessä negatiivisen latauksen, monet eivät halua leimautua rasisteiksi, vaan käyttävät korvaavia käsitteitä. Roturealismia on yksi näistä, jonka mukaan ihmisryhmiä luokitellaan syntyperästä johtuvien ominaisuuksien mukaan ja usein roturealismia puetaan tieteelliseen tietoon pohjautuvaksi. Roturealismia ei kuitenkaan ole usein realismia, vaan rasismia, jonka asiasisältö ei muutu nimitystä vaihtamalla. Roturealistit näkevät oletusarvona valkoisen rodun normina ja ideaalina, kun taas muut ryhmät näyttävät vääränlaisina. (Kanninen & Markkula 2011, 26–27.)

Rotu-käsitteen käyttö voi olla tapa järjestää maailmaa ja olla maailmassa. Länsimaisessa kulttuurissa monesti tärkeimpiä ajattelutapoja on asioiden luokittelu ja tyyppittäminen. Luokittelun lähellä taas kulkee arvottaminen eli polarisaatio. Luokat päätyvät eriarvoisiksi laadultaan, arvoltaan ja hyvyydeltään. Näin ajatellen syntyy erilaisia kasteja, ryhmiä ja vähemmistöjä, joiden ajatellaan olevan parempia tai huonompia. Rasistisessa tekstissä ruumiilliset tuntomerkit ovat merkityksen kantajia. Rotu-käsitettä käytetään toiseuden näkemiseen. Luokittelemalla ihmiset rodun mukaan, ihmistä ei nähdä yksilönä, vaan kuvitellun rotunsa edustajana. Ihmisestä löydetään erilaisuuden tuntuja, erilaista fysiologiaa ja ihonväriä. Tällä tavalla hänet tunnistetaan ihmisihanteesta poikkeavaksi. (Kaartinen 2004, 28–29.)

Yleisintä rasismia voidaan ajatella olevan arkipäivän rasismi. Arkipäivän rasismi ilmenee usein yksittäisten ihmisten toimintana: ennakkoluuloina, pilkkamisena, nimittelemisenä ja työyhteisössä huomiotta jättämisenä. Tämä rasmin muoto perustuu yhteiskunnallisiin rakenteisiin sekä enemmistön valtaan.

Rasismia voi löytää myös käytetyistä käsitteistä ja erilaisista tavoista. Arkipäivän rasismia voi kuitenkin olla vaikea havaita, jos se on kiinteä osa valtaväestön käytäntöjä ja kulttuuria. Yleisesti voidaan kuitenkin sanoa, että arkipäivän rasismissa ei yleensä jää epäselväksi kuka on ylempi ja kuka alempi osapuoli. (Simola & Heikkinen 2000, 193–194.)

Arkipäivän rasismiin liittyy myös vahvasti keskinäinen pahanpuhuminen. Ihmiset puhuvat etnisistä ryhmistä ennakkoluuloisesti tai kertovat vähemmistöjä loukkaavia etnisiä vitsejä. Etnisten tai kulttuuristen ryhmien jäseniä voidaan nimittää esimerkiksi ryssiksi, hurreiksi, vinosilmiksi tai neekereiksi. Rasistiset nimittelijät väittävät usein, että heidän käyttämänsä nimitys ei ole rasistinen, vaan pelkkä yleinen puhekielinen ilmaus. Arkipäivän rasismiin lukeutuu myös nonverbaalinen viestintä, esimerkiksi ilmeet, eleet, katseet ja toisten ihmisten vältteleminen. (Puuronen 2011, 60–61.)

Rasistisuuden voi parhaiten arvioida niiden kohde. Jos henkilö, kehen teko kohdistuu, määrittelee teon rasismiksi, se on rasismia, riippumatta tekijän aikeista. Rasismista keskusteltaessa nousee väkisinkin esille ajatus, että ihmiset ovat rasisteja tietämättömyytään tai ymmärtämättömyytään. Rasismista keskusteltaessa käytetään myös käsitteitä avoin rasismi ja piilorasismi. Avaimella rasismilla tarkoitetaan toimintaa, sanoja ja tekoja, joiden rasistisuudesta sekä kohde että tekijä ovat tietoisia. Puolestaan piilorasismissa kumpikaan osapuolista ei ole tietoinen teon rasistisuudesta. (Puuronen 2011, 63–64.)

Nykyajan yhteiskunnallinen tilanne vaatii rasismien käsitteen ymmärrystä eikä rasismi ikinä ole vain yksi mielipide muiden joukossa. On tärkeää tiedostaa, etteivät rasistiset asenteet voi esiintyä ilman kansakunnan yleisen ilmapiirin, kulttuurin, politiikan ja tiedotusvälineiden antamaa tukea. Rasistiseen toimintaan syyllistyvät ihmiset tukeutuvat jo olemassa olevien ajatusten ja mielikuvien varastoon, joka kietoutuu oman kansakunnan yleiseen kansallismielisyyteen. Rasismia ja muukalaisvihaa Suomessa lisää myös se, että jotkut poliitikot ja tiedotusvälineet pitävät maahanmuuttajia itseään syyppinä ongelmiinsa. (Jasinskaja-Lahti ym. 2002, 30.)

3 VIHAPUHE

3.1 Mitä on vihapuhe?

Vihapuhe-käsitteen määrittelyssä ongelmana on sen epämääräisyys, koska sitä ei ole kirjattu esimerkiksi Suomen rikoslakiin. Tämän lisäksi ei ole päästy yhteisymmärrykseen sen yleispätevästä kansainvälisesti hyväksytyistä määrittelyistä. Suomessa vihapuhe on vapaa erilaisille tulkinnoille juuri sen epämääräisyyden takia, koska kyseessä ei ole absoluuttinen käsite tai ilmiö. Kuitenkin yleisesti vihapuheeksi voidaan pitää sellaisia symbolisia ja kielellisiä ilmauksia, joiden tarkoitus on kohdistaa vihaa ja negatiivisuutta tiettyjä yksilöitä tai väestöryhmiä kohtaan. (Neuvonen 2015, 5–17.)

Sanakirjamääritelmän mukaan vihapuheeksi käsitetään ne ilmaisut, joilla levitetään, yllytetään, edistetään tai oikeutetaan rotuvihaa, muukalaisvihaa, antisemitismiä tai muunlaista vihaa (Sanakirja 2017). Yhteiskunnallinen eriarvoisuus antaa voiman sekä ympäristön vihapuheen toteuttamiselle. Toimiakseen sanat ja ilmaukset tarvitsevat olemassa olevia valtarakenteita. Ilman tosielämän suhdetta eriarvoisuuteen loukkaavat sanat menettävät arvonsa, eikä näin ollen vihapuheen harjoittaja pääse haluamaansa tavoitteeseen. (Soininen 2015, 6–7.) Vihapuhe on ollut teemana jo pitkään ajankohtainen. Syitä vihapuheen lisääntymiselle on etsitty esimerkiksi talouden taantumasta, maahanmuuttokriittisyyden lisääntymisestä sekä joukkosurmien kaltaisista tragedioista (Tuppurainen 2012, 8).

Vihapuheen kohteena voi olla joko yksittäinen henkilö tai kokonainen kansanryhmä. Muun muassa poliittiset toimijat, tutkijat, toimittajat sekä muut näkyvät yhteiskunnalliseen keskusteluun osallistuvat henkilöt ovat huomioineet kielenkäytön koventuneen viimeisten vuosien aikana (Neuvonen 2015, 16). Käsitettä on käytetty julkisessa keskustelussa paljon, jonka vuoksi voidaan todeta sen vakiintuneen puhekieleen. Vihapuheen määrittelyn vaikeutta ei helpota julkisten medioiden sekoittaminen kriminalisoidun vihapuheen ja arkisen vihaisen puheen välillä. (Saarijärvi 2015, 3.)

Erottelu arkisen- ja rangaistavan vihapuheen välillä on vaikeaa, koska lainsäädännössä ei ole erikseen määritelty vihapuhetta. Kuitenkin vihapuheena pidettyjen tekojen voidaan nähdä täyttävän monia piirteitä, jotka on säädelty rikoslaissa. Tällaisiksi säädöksiksi lainsäädännön perusteella voidaan katsoa olevan kiihottaminen kansanryhmää vastaan, törkeä kiihottaminen kansanryhmää vastaan, yksilön tapauksessa kunnianloukkaukseen syyllistyminen, uskonrauhan rikkominen, julkinen kehottaminen rikokseen, sukupuolisiveellisyttä loukkaavan kuvan levittäminen, laiton uhkaus, yksityiselämää loukkaava tiedon levittäminen sekä vainoaminen. (Neuvonen 2015, 23.)

Suomen perustuslaissa on suojattu sananvapaus, jonka perusteella kaikilla on oikeus sananvapauteen. Sananvapaus sisältää oikeuden ilmaista, julkistaa ja vastaanottaa tietoja, mielipiteitä ja muita viestejä kenenkään ennakolta estämättä. (Neuvonen 2015, 24.) Sananvapauden peruslähtökohdista on, että mitään ilmaisuja ei voida suoraan siirtää sananvapauden suojan ulkopuolelle. Kuitenkin käytännössä rangaistussäädökset uskonrauhan rikkomisesta ja kiihottamisesta kansanryhmää vastaan rajoittavat sananvapautta yksilöiden perusoikeutena. Tästä huolimatta vihapuheen ja sananvapauden välinen suhde on haastava, vaikka sananvapaus ei sallikaan kansalaisia suoraan tai epäsuorasti yksilöiden väkivaltaan yllyttämistä. (Neuvonen 2015, 28.)

Kielenkäytön rajoja tulee pohtia samalla, kun puhutaan vihapuheesta. Vihapuhe voidaan määritellä yhdestä näkökulmasta vihaiseksi puheeksi, mutta tulee miettiä milloin vihainen puhe ylittää sellaiset kielenkäytönrajat, että siitä tulee vihapuhetta. Kieltä tarkasteltaessa tulee tehdä erottelu sen välillä, millaiset ilmaukset ovat tarpeeksi halveksuvia, valheellisia tai jopa suoranaisesti vihaan yllyttäviä, jotta voidaan puhua vihapuheesta. Käyttäytymistieteellisestä näkökulmasta lähestytään vihapuhetta niin, että mietitään niitä rajoja, jolloin vihapuhe aiheuttaa vastaanottavassa osapuolella sellaisia reaktioita, joita vihapuheen harjoittaja haluaa vastaanottavassa osapuolella tuottaa. Tästä näkökulmasta vihapuheen päätavoite on synnyttää reaktio vastaanottavassa osapuolella sekä muissa vihapuheen kuulijoissa. Keskeistä on, että kielenkäytön avulla pystyttäisiin vaikuttamaan muihin ihmisiin, tai edes synnyttämään heissä jonkinlainen reaktio. (Neuvonen 2015, 15.)

Kaikkea negatiivista ja halventavaa puhetta ei määritelmällisesti käsitetä vihapuheeksi, vaan siitä tekee vihapuhetta, kun se kohdistetaan tiettyjen väestöryhmien edustajiin tai koko väestöryhmiin. Euroopan neuvoston ministerikomitea määrittelee vihapuheen kaikiksi ilmauksen muodoiksi, jotka levittävät, lietsovat, edistävät tai oikeuttavat rotuvihaa, muukalaisvihaa, antisemitismiä tai muita vihan muotoja, perustuvat suvaitsemattomuudelle, mukaan lukien aggressiivisen nationalismin ja etnosentrisyyden suvaitsemattomuuden ilmauksina, sekä vähemmistöihin, maahanmuuttajiin tai maahanmuuttajataustaisiin yksilöihin kohdistuvan syrjinnän ja vihamielisyyden. (Soininen 2015, 7.)

3.2 Sosiaalinen media vihapuheen ympäristönä

Tutkimme opinnäytetyössämme aineistoa, joka on sosiaalisen median kentältä. Tämän johdosta meidän on hyvä ymmärtää siihen liittyviä lainalaisuuksia sekä mitä se pitää sisällään. Sosiaalinen media on tuonut ihmisille aivan uudenlaisen ympäristön viestimiseen, joka on tuonut yhteiskuntaamme paljon positiivista, mutta myös uusia haasteita. Lieveilmiöitä ovat esimerkiksi vihapuheen leviäminen verkkoympäristöissä sekä vaikeus siihen puuttumisessa. Sosiaalista mediaa tai sen tuottamia ilmiöitä voi olla haastavaa käsitellä ilman ajatusta vuorovaikutuksesta. (Laaksonen ym. 2003, 246.)

Sosiaalinen media on käsitteenä yleinen ja melko vakiintunut. Viime vuosina sosiaalinen media on muodostunut yleiseksi käsitteeksi, jolla viitataan yleisesti verkkopalveluihin, joilla on sisältöä jakavia tai keskenään kommunikoivia käyttäjiä. Sosiaalinen media on puhekielessä vakiintunut tarkoittamaan internetin käytön vaihetta, jossa käyttäjän rooli on aiempaa aktiivisempi. (Ylitalo-Kallio 2015, 7.) Sanastokeskus TSK:n (2010) mukaan sosiaalinen media on yhteisöllinen media, joka hyödyntää tietoverkkoja ja tietotekniikkaa. Sosiaalinen media on viestinnän muoto, jossa käsitellään vuorovaikutteisesti ja käyttäjälähtöisesti tuotettua sisältöä sekä luodaan ja ylläpidetään ihmisten välisiä suhteita. Sosiaaliselle medialle tyypillisiä verkkopalveluita voivat olla esimerkiksi sisällönjakopalvelut, verkkoyhteisöpalvelut ja keskustelupalstat. Sosiaalinen media voidaan määritellä vuorovaikutteisuuden ja käyttäjälähtöisyyteen perustuviksi viestintävälaineiksi, viestintäkanavaksi tai -ympäristöksi.

Sosiaalinen media sisältää palveluja ajankäyttöön, tiedon ja mielipiteiden jakamiseen, yhteistyöhön, jutteluun, pelaamiseen ja verkostoitumiseen. Sosiaalisessa mediassa voi olla käyttäjien luomia viestejä, kuvia, videoita ja artikkeleita sekä linkkejä. Sosiaalinen media mahdollistaa tiedon jakamisen nopeasti laajalle joukolle ihmisiä. Tämä mahdollistaa nopean tiedonkulun esimerkiksi katastrofien ja suuronnettomuuksien tapahtuessa. Sosiaalisen median tietoutulva haastaa kuitenkin käyttäjät miettimään tiedon alkuperää ja luotettavuutta. Sosiaalisen median määrittelyt ovat monipuolisia ja niihin tulee jatkuvasti lisää sisältöä. (Lehto 2014, 9.)

Sosiaalisesta mediasta puhuttaessa voidaan viitata internetin kehitysvaiheeseen, jossa sisällöntuotanto on hajautunut ja käyttäjät ovat yhä enemmän vastuussa sisällön tuottamisesta. Käyttäjät paitsi luovat sisältöä itse, myös lainaavat sitä muualta, jakavat linkkejä tai muuta sisältöä ja kommentoivat muiden kirjoituksia. Sisällön tuottamisen lisäksi sosiaaliselle medialle on ominaista verkostoituminen ja yhteisöllinen toiminta. Sosiaalista mediaa voi kuvata jakamalla se sisällön luomiseen, sisällön jakamiseen, verkostoitumiseen, yhteistuotantoon, virtuaalimaailmoihin tai liitännäisiin, jossa palvelua hyödynnetään toisessa palvelussa. Yhteisenä piirteenä sosiaalisen median kanaville on kuitenkin se, että käyttäjät ovat itse aktiivisia sisällöntuottajia ja he tuottavat sisältöä annetun palvelun puitteissa. (Honka & Nissinen 2012, 13.)

Sosiaalisen median palveluihin kuuluu olennaisena osana vuorovaikutteisuus ja yhteisöllisyys. Sanalla ”sosiaalinen” tehdään ero perinteiseen mediaan, joka toimii ylhäältä alaspäin ammattimaisten journalistien tehdessä sisältöjä ja kuluttajan ollessa passiivinen vastaanottaja. Sosiaalinen media toimii alhaalta ylöspäin, kuluttajien tehdessä itse sisältöä. (Kiviranta 2013, 13.) Sosiaalisessa mediassa on paljon hyötyjä. Se tarjoaa käyttäjilleen lukuisia palveluita ja nuorten näkökulmasta parhaimmillaan verkon avulla voidaan rakentaa omaa maailmankuvaa, arvoja ja asenteita (Haasio 2016, 15).

Internetin keskustelufoorumit kuitenkin mahdollistavat huolestuttavan väylän rassististen mielipiteiden leviämiselle. Vihapuheella voi olla sekä yksilöä vakavasti loukkaavia, että yleiseen asenneilmapiiriin vaikuttavia seurauksia, vaikka sen sisältö ei olisikaan suoraan lainvastaista. (Ihmisoikeusliitto 2006, 61–62.)

Teknologian nopea kehittyminen ja viestinnän siirtyminen internetiin ja sosiaaliseen mediaan on mahdollistanut helpomman tavan sekä mahdollisesti matalamman kynnyksen vihapuheelle (Neuvonen 2015, 242). Usein esimerkiksi nettikeskusteluissa vaaditaan, että maahanmuuttajien on luovuttava omien kulttuurien arvoista ja sulauduttava kulttuurisesti tai poistuttava maasta. (Kanninen & Markkula 2011, 27.)

Opinnäytetyömme materiaali on kerätty Facebookin julkisesta ryhmästä nimeltä ”Rajat Kiinni! -kansanliike.” Yleiset Facebookin säännöt kieltävät vihapuheen, mutta käytännössä ilmiöön voi olla haastavaa puuttua. Facebook on kuitenkin riippuvainen siitä, että heille ilmiannetaan ihmisiä halventava sisältö eli vihapuhe. Facebook määrittelee vihapuheen seuraavanlaisesti: ”Ihmisiä vastaan varsinaisen tai kuvitellun rodun, etnisyyden, kansallisuuden, uskonnon, sukupuolen, seksuaalisen suuntautumisen, seksuaali-identiteetin, vamman tai taudin perusteella hyökkäävä sisältö luetaan vihapuheeksi.” Facebook kuitenkin sallii selvästi huumoriksi tai satiiriksi tarkoitetut kommentit, joita muuten voitaisiin pitää uhkauksena tai hyökkäyksenä. (Facebook 2017.)

Koulun mediakasvatuksen lisäksi jokaisen aikuisen rooli ja mallin näyttäminen sosiaalisen median sisältöjen lukijoita, tulkitsijoina, jakajina ja tuottajina on suuressa roolissa. Facebookin ikäraja on tällä hetkellä 13 vuotta, mutta medialukutaito voi olla kuitenkin vielä vähäistä. Facebookissa voi ajautua helposti avoimesti rasistisille sivuille esimerkiksi opinnäytetyössämme käyttämään ryhmään. Vaikka Facebook on palkannut ihmisiä poistamaan kommentteja, tämä ei silti estä rasististen viestien jakamista sosiaalisen median kautta.

Yhdistyneiden kansakuntien rotusyrjinnän vastainen komitea (CERD) on esittänyt Suomelle jo vuonna 2003 huolestuneisuutensa lisääntyvistä nettiin liittyvistä ongelmista ja suositteli ryhtymistä toimenpiteisiin rasistisen propagandan leviämisen torjumiseksi internetissä. (Ihmisoikeusliitto 2006, 64.) Vuonna 2015 avoimesti rasistiset kommentit alkoivat yhä enemmän yleistyä suomalaisilla verkkosivuilla. Kommentit eivät ole keskittyneet pelkästään äärioikeistolaisiksi tai maahanmuuttokriittisiksi itseään kutsuville sivustoille, vaan rasistinen kommentointi on levinnyt kaikkialle sosiaalisen median palveluihin. Facebook oli yksi näistä palveluista, jossa erilaiset ryhmät ovat täytyneet kansalaisten rasistisista viesteistä ja vihapuheesta. (Haasio 2016, 83.)

Helsingin poliisilaitoksella on maaliskuusta 2017 asti toiminut valtakunnallinen vihapuhetutkintaryhmä, jonka tehtävänä on ennaltaehkäistä, paljastaa ja tutkia nimenomaan rangaistavaa netissä tapahtuvaa vihapuhetta (Poliisi, 2017). Vihapuhe on nostattanut pinnalle kysymyksen myös sananvapauden rajoista. Kuitenkin sanavapaus pitää itsessään yksilön henkilökohtaisen vastuun sanomastaan. Tämä vastuu ei ole riippuvainen siitä, missä, milloin tai kenen henkilöllisyyden takana sanomaa levitetään ja tuotetaan. (Ei vihapuheelle 2016.) Myös älypuhelimet ovat osana ihmisten jokapäiväistä elämää ja se mahdollistaa nopean tiedonsaannin ja reagoimisen. Sosiaalinen media vihapuheen ympäristönä on tällä hetkellä ajankohtainen ja vaikeasti hallittava ilmiö.

4 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

4.1 Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoitteet

Opinnäytetyömme kontekstin sekä tutkittavan ilmiön perusteella päädyimme toteuttamaan laadullisen netnografisen tutkimuksen. Tutkimme rasismia sosiaalisessa mediassa ja etsimme vastauksia kysymykseen: Millaisia sisältöjä rassistisiksi tulkittavissa sosiaalisen median kirjoituksissa esiintyy? Toteutamme tutkimuksen Facebookin julkisessa ryhmässä nimeltä ”Rajat Kiinni! –kansanliike.” Tutkimme ryhmässä julkaistuja kirjoituksia, jotka keräsimme viikon ajalta lokakuussa 2016.

Tuottamamme tiedon avulla opinnäytetyömme tilaaja Oikeusministeriön Etnisten suhteiden neuvottelukunta saa yksityiskohtaisempaa tutkimustietoa sosiaalisessa mediassa esiintyvistä rassististen kirjoitusten sisällöistä. Tavoitteemme on lisätä tietoisuutta rasismista ja vihapuheesta sekä siitä, mitkä ovat keskeisimmät rassististen kirjoitusten sisällöt. On tärkeää tunnistaa rasismi ja vihapuhe, jotta näihin ilmiöihin voitaisi puuttua.

4.2 Aineiston lähteen ja ajankohdan valinta

Opinnäytetyössä analysoitavien kirjoitusten lähteenä toimii Facebookin julkinen ryhmä ”Rajat Kiinni! –kansanliike.” Oleellista työmme kannalta oli löytää sellainen julkinen ryhmä, jossa käydään rassistista keskustelua. Facebookista

löytyy useita maahanmuuttoa vastustavia ryhmiä, mutta rajasimme aineiston yhden ryhmän sisällä käytävään keskusteluun. Ryhmän kuvauksessa sen luonnehditaan vastustavan ”hullua avointen rajojen politiikkaa” sekä markkinoivan Rajat Kiinni! –mielenosoituksia.

Työtä aloittaessamme ryhmässä oli yli 12 000 jäsentä. Ennen aineistomme keruun ajankohtaa ryhmään hakkeroiduttiin lokakuun puolivälissä 2016. Ryhmään hakkeroitunut yksityinen henkilö perusteli toimintaansa Facebookin liian vähäisellä puuttumisella ryhmässä esiintyvään rassistiseen kirjoitteluun. Tämä yksityinen henkilö hakkeroi tutkimamme ryhmän sekä poisti sanojensa mukaan yli 10 000 ryhmään liittynyttä jäsentä. Tämä ei käytännössä rajoittanut poistettujen ihmisten mahdollisuutta kirjoittaa ryhmän seinälle, koska kyseessä on kaikille julkinen ryhmä. Tämä teko sai ryhmässä kuitenkin suurta negatiivista huomiota ryhmäläisten sananvapauden rajoittamisesta.

”Myyräksi” ryhmässä luonnehdittu hakkeri kommentoi toimintansa jälkeen ryhmän seinällä seuraavasti: ”— Olen tarkkaillut rajat kiinni-ryhmää jo jonkin aikaa. Olen havainnut siellä huomattavasti vihaa, rasismia ja asiatonta kommentointia. —Ylläpito ei kuitenkaan nähdäkseni tehokkaasti karsinut mitään mainitsemistani ongelmista. Toisinajattelijoiden pois potkiminen vain lisää kuplaantumista, ei edistä dialogia ja lietsoo epäluuloa ihmisten keskuuteen. Rasismien ja vihan kasvulle olisi tehtävä jotakin, eikä Facebookin ylläpitoa kiinnostanut —.”

Aiemmin keväällä pohtiessamme aineistonkeruun ajankohtaa, ensimmäiseksi nousi esille kysymys erilaisten tapahtumien vaikutuksesta julkiseen keskusteluun ja sen sävyyn. Olimme seuranneet ryhmää ”Rajat Kiinni! –kansanliike” jo pidemmän aikaa ja havaitsimme, että esimerkiksi maailmalla tapahtuneet terrori-iskut vaikuttivat ryhmässä käytävän vihapuheen määrään nousevasti. Olimme sopineet etukäteen keväällä keräävämmä aineiston lokakuussa 2016, joten oli luonnollista pysyä tässä suunnitelmassa. Etukäteen sovitulla ajankohdalla halusimme varmistaa, ettemme tietoisesti valitse sellaista aikaa, jolloin pystymme vaikuttamaan keräämämme aineiston määrään sekä mahdollisesti sen sävyyn. Kuitenkaan emme etukäteen voineet tietää, mitä maailmalla tapahtuu lokakuussa 2016. Yksityisen henkilön hakkeroiduttua aineistomme läh-

teeseen halusimme kuitenkin varmistaa, ettei hän toimillaan vaikuttanut ryhmän kirjoitusten määrään tai sävyyn. Otimme häneen yhteyttä Facebookissa ja hän kertoi, ettei ollut poistanut ryhmästä mitään kommentteja, vain ainoastaan nimellisiä jäseniä.

4.3 Netnografia tutkimusotteena

Käytämme opinnäytetyössämme kvalitatiivista, eli laadullista tutkimusotetta. Valitsimme laadullisen tutkimuksen, koska halusimme saada yksityiskohtaisempaa tietoa tutkimiemme kirjoitusten sisällöistä, eikä kvantitatiivinen tutkimus olisi ollut riittävä tällaisten kysymysten ratkaisussa. Laadullisessa tutkimuksessa peruskysymykseksi muodostuu laadullisen tutkimuksen suhde teoriaan (Tuomi & Sarajärvi 2009, 17). Tämän vuoksi on tärkeää, että ennen tutkimuksen toteuttamista meillä on tietoperusta asiaan liittyen, jotta pystymme oikeasti ymmärtämään ja tulkitsemaan keräämäämme aineistoa. Tavanomaisesti laadullista tutkimusta toteutetaan tutkimalla haastatteluja, kyselyjä tai havainnoimalla erilaisiin dokumentteihin perustuvaa tietoa (Tuomi & Sarajärvi 2009, 71).

Tutkimuksella ei ikinä voida määrittää ilmiötä kokonaisuudessaan, eikä se ole siksi tavoiteltavaa. Päämääränä on tulkita omaa aineistoa mahdollisimman hyvin ja löytää sieltä kaikki merkitykselliset asiat. Laadullisen tutkimuksen tarkoituksena on tuottaa selitys empiriasta, eli käytännöstä, joten otetta kutsutaan myös induktioksi. Laadullisen tutkimuksen tavoitteena on siis yksinkertaisuudessaan ymmärrys tutkittavasta ilmiöstä. (Kananen 2014b, 24–25.) Tehtäessä laadullista tutkimusta ei pyritä tilastollisiin yleistyksiin, vaan niissä pyritään muun muassa ymmärtämään tiettyä toimintaa, kuvaamaan jotain ilmiötä tai tapahtumaa sekä antamaan teoreettisesti mielekäs tulkinta jollekin ilmiölle. (Tuomi & Sarajärvi, 85.) Laadullisen tutkimuksen tarkoitus on tuottaa vastaus kysymykseen ”mistä tässä on kyse?” Laadullinen tutkimus pyrkii ymmärtämään ilmiötä, selittämään ilmiön koostumista, tekijöitä ja niiden välillä olevia suhteita. (Kananen 2014a, 81.)

Etnografinen tutkimus on laadullisen tutkimuksen muoto, joka koostuu laadullisen tutkimuksen tiedonkeruu- ja analyysimenetelmistä. Laadullisen tutkimusotteen lisäksi ominaista etnografialle on tutkimuksen kohteena olevat yhteisöt

ja yritykset, jonka osana tutkija elää tutkittavien elämää määrääjän sekä tiedonkeruumenetelmänä toimii esimerkiksi osallistava havainnointi. Etnografisen tutkimus voidaan viedä myös verkkoon, jolloin tutkitaan yhteisöjä verkkoympäristössä. Tällöin puhutaan virtuaaliethnografiasta eli netnografiasta. (Kananen 2014a, 17–18.) Netnografia tutkii erilaisia ryhmittymiä, kokoontumisia tai ihmisryhmiä (Laaksonen ym. 2003, 154). Netnografinen tutkimus on käytännönläheistä, koska siinä pyritään tavoittamaan ihmiset jossain arkisessa toiminnassa. Tutkimusotteen haasteena on, miten saattaa tulokset laajempaan käyttöön ja tietoisuuteen. (Hämeenaho & Koskinen-Koivisto 2014, 21.)

Laadulliselle tutkimukselle on ominaista tarkastella aineistoa monesta eri näkökulmasta ja tämän johdosta laadullisen tutkimuksen aineisto tulee kerätä tämä mielessä pitäen. Ihanteellista on myös, että aineisto on olemassa tutkimuksen tekijästä riippumatta. (Alasuutari 2011, 83–84.) Nykyaikana ihmiset viestivät yhä enemmän Internetin välityksellä (Kananen 2014b, 9–17). Valitsemamme Facebookin verkkoyhteisö ”Rajat Kiinni! -kansanliike” antaa syyn tutkia aineistoamme netnografisella tutkimusotteella. Kommunikointi sosiaalisessa mediassa on todella ajankohtaista ja tämä osaltaan lisäsi kiinnostustamme toteuttaa netnografisen tutkimus.

Jotta voitaisiin ymmärtää netnografiaa ja sen lainalaisuuksia, tulee ymmärtää etnografisen tutkimuksen historiaa, koska netnografia rakentuu sen ympärille. Menneinä aikoina etnografian kohteena olivat kaukaiset kulttuurit, joiden ymmärtäminen edellytti jopa vuosien viipymistä kohdekulttuurissa. Tutkijan piti ensinnäkin oppia kieli, jonka jälkeen sopeutumalla yhteisöön hän pääsi sisälle kohteensa syvimpään olemukseen. Nykyisin tämä kulttuuri ymmärretään miksi tahansa ihmisen muodostamaksi yhteisöksi. Kulttuuri voi olla esimerkiksi faniryhmä, lähiöyhteisö, yritys, luokka tai Facebook-ryhmä. Nykyisin ihmisten välinen kommunikaatio tapahtuu yhä suuremmissa määrin internetin kautta. Ihmiset muodostavat ja toimivat erilaisissa verkkomaailman ryhmissä, jotka ovat täysin rinnastettavissa etnografisiin kulttuureihin ja ryhmiin. (Kananen 2014b, 9–17.)

Etnografiseen tutkimukseen kuuluu kenttätyövaihe, jonka aikana tutkija kokoaa aineistoa. Tutkimus lähtee tutkittavan ilmiön sisällöstä, mutta kuitenkin

tutkittavien omat kokemukset ja konteksti pyritään pitämään tutkimuksen selkärangana. Etnografisessa tutkimuksessa myös tutkijalla on tutkimusta muokkaava rooli. Tutkija pyrkii aina ymmärtämään tapahtumien merkitystä osallisten näkökulmasta. Inhimillisen ajattelun sekä diskurssin eli yleisesti kirjoitetun ja puhutun viestinnän rikastuttaminen sekä ymmärryksen lisääminen ovat etnografisen tutkimuksen tavoitteita. Etnografisen tutkimuksen kautta ei pyritä paljastamaan lopullista totuutta, vaan rakentamaan tulkintaa, jossa tutkija yhdistää teoreettisen tietämyksen sekä oman ja tutkittavien näkökulmat. (Syrjälä ym. 1994, 68.) Etnografia on tapa tehdä tutkimusta, eikä erillinen yksittäinen tutkimusmenetelmä (Laaksonen ym. 2003, 151). Opinnäytetyössämme teemme tutkimusta verkosta ja tutkimusta verkossa.

Verkossa tapahtuva vuorovaikutus on oleellista puhuttaessa netnografisesta tutkimuksesta. Monet yhteisön jäsenet kommunikoivat käyttäen ääneen, visuaalisuuteen tai audiovisuaalisuuteen perustuvaa informaatiota. Vuorovaikutus muiden ryhmän jäsenten kanssa on merkityksellisten symbolien vaihtamista. (Laaksonen ym. 2003, 155.) Tähän seikkaan kiinnitimme huomiota koko prosessimme aikana. Ennen varsinaista aineiston keräystä, seurassimme ryhmää ”Rajat Kiinni! –kansanliike” yli vuoden ajan Facebookissa jolloin huomasimme, kuinka laajasti kirjoittajat hyödynsivät erilaisia viestinnän välineitä. Koska verkossa ei ole mahdollista vaikuttaa muihin ihmisiin ilmeillä ja eleillä verrattuna kasvokkain tapahtuvaan kommunikointiin, viestinnässä nousee toisenlaisia tapoja vaikuttaa. Aineistomme lähteessä videot, kuvat, linkit sekä hymiöiden ja isojen kirjainten käyttö näkyivät lähes kaikessa kommentoinnissa.

Netnografia pitää sisällään induktiivisen lähestymistavan analysoitaessa laadullista aineistoa. Tällä tarkoitetaan työn kokonaisuuksien yksityiskohtaista tutkimista, kokonaisuuksien osiin rikkomista sekä näiden osien vertailemista toisiinsa eri näkökulmista. Kozinets (2010) kuvaa tätä prosessia kerättyjen raaka-aineiden, eli tässä tapauksessa tekstien ja niiden osien kokoamista, yhdeksi kokonaisuudeksi, joka kiteytetään teoreettiseen muotoon. Tämä luo uutta ymmärrystä käsittelyssä olevasta aiheesta tai aineistosta. (Laaksonen ym. 2003, 164–165.)

4.4 Aineistonkeruuprosessin eteneminen

Etnografiselle tutkimukselle on tyypillistä tiedonkeruu pitkällä aikavälillä. Etnografisen tutkimuksen siirtyessä verkkoon todellisuus on kuitenkin toinen. Verkko keskusteluita tutkittaessa keskusteluja voi tulla kymmenittäin, sadoittain tai jopa tuhansittain yhteisöstä sekä jäsenmäärästä riippuen. Tutkimuksemme kohteena olevassa ryhmässä ”Rajat Kiinni! –kansanliike” oli aineistoa kerätessä yli 4 000 jäsentä, joka mahdollisti suurenkin kommenttivöyryn päivittäin. Koska kyseessä on julkinen ryhmä, todellisuudessa kenellä tahansa Facebook-profiilin omaavalla henkilöllä on ollut mahdollisuus olla kommentoimassa kyseisessä ryhmässä aineiston keruun aikana.

Opinnäytetyömme aineistoa ei ollut oleellista kerätä pitkältä aikaväliltä, koska lyhyempikin aikaväli tuotti tarvittavan määrän kirjoituksia työhömme. Tutkimusaineistomme koostuu Facebookin julkisen ryhmän ”Rajat Kiinni! –kansanliike” sivuilla julkaistuista kirjoituksista viikon ajalta lokakuussa 2016. Aluksi kopioimme kaikki aloitukset sekä esillä olevat kommentit ja kokosimme ne yhteen tiedostoon. Tämän jälkeen lähdimme siistimään aineistoa työmme kannalta epäoleellisista asioista. Näihin seikkoihin lukeutuivat ylimääräiset välilyönnit, kirjoittajien nimet ja kuvat sekä tykkäys ja jakamis –toiminnot.

Siistittyämme aineiston lähdimme selvittämään, kuinka suuri osa keräämässämme aineistosta oli oleellista tutkimuskysymyksemme kannalta: Millaisia sisältöjä rasistisiksi tulkittavissa sosiaalisen median kirjoituksissa esiintyy? Tässä vaiheessa huomiomme keskittyi kirjoitusten rasistisuuteen eli mitkä kirjoitukset täyttivät työmme rasismin määritelmän. Tässä tutkimuksessa rajasimme rasismin määritelmän pitävän sisällään seuraavat ryhmät: vanha rasismi, uusrasismi, syrjintä, hyvinvointisovinismi, rotorealismi, arkipäivän rasismi ja kulttuurihygienia. Kävimme aineistomme kirjoitukset läpi hyödyntäen tekemäämme taulukkoa. Nämä kaikki rasismin seitsemän eri muotoa avattiin aiemmin teoreettisessa viitekehyksessä, jotka esittelemme seuraavassa taulukossa tiivistetyssä muodossa.

Taulukko 1. Rasismin muodot

Rasismin muoto	Keskeinen sisältö	Konkreettiset muodot
Vanha rasismi	Biologisiin erotteluihin pohjautuvaa. Fyysiset ominaisuudet määrittävät ihmisryhmän hierarkkisen järjestyksen.	Ryhmä rodullistetaan biologisilla erotteluilla. Ajatellaan, että maailmassa on erilaisia ihmisrotuja.
Uusrasismi	Ihmiset luokitellaan kulttuuristen piirteiden perusteella ryhmiin ja kantaväestön kulttuuri esitetään kehittyneimpänä.	Kulttuurien vahva hierarkkisoituminen. Kannattajien mukaan maahanmuuttajien luonnollinen koti on jossain muualla ja maahanmuuttoa on vastustettava.
Kulttuurihygienia	Poliittinen muoto, jonka mukaan maahanmuuttajien on luovuttava omien kulttuurien arvoista.	Pyritään hävittämään kulttuurinen erilaisuus. Nähdään, että maahanmuuttajien tulee omaksua valtaväestön kieli, käyttäytyminen ja traditiot eli sulauduttava tai poistuttava maasta.
Syrjintä	Halu suosia tiettyä ryhmää toisten ryhmien kustannuksella. Tarkoituksena ei välttämättä ole vahingontuottaminen.	Tarkoituksena ei välttämättä ole vahingontuottaminen. Voidaan harjoittaa ihonvärin, kansallisuuden, uskonnon, etnisen taustan ja kulttuurin perusteella.
Hyvinvointisovinismi	Haluttomuutta jakaa hyvinvointivaltion tarjoamia palveluja maahanmuuttajille.	Ajatellaan, että Suomeen ei tulisi päästää ulkomaalaisia, jotka eivät täytä tiettyjä kriteerejä sekä hyvinvointivaltion pystyessä pitäminen on helpompaa, jos yhteisöön ei kuulu kulttuurisesti ja etnisesti eroavia ryhmiä.
Roturealismi	Roturealistit eivät halua leimaantua rasisteiksi, vaan käyttävät korvaavia käsitteitä ja puhuvat esim. realismista.	Ajatellaan, että maailmassa on eri rotuja. Oletusarvona on, että valkoinen rotu nähdään normina ja ideaalina.
Arkipäivän rasismi	Voi olla vaikea havaita. Osa käytäntöjä, kulttuuria ja yleistä keskustelua.	Ilmenee usein yksittäisten ihmisten toimintana ja ennakkoluuloina. Voi löytyä käsitteistä, vitseistä, eleistä, ilmeistä ja erilaisista tavoista.

Taulukossa esitellään rasismien muotojen nimet, niiden keskeiset sisällöt sekä konkreettiset muodot. Joitain rasismien muotoja voi olla vaikeaa erottaa toisistaan, joten helpottaaksemme rasististen kirjoitusten läpikäymistä, kokosimme nämä tiedot taulukkoon. Nämä seitsemän rasismien muotoa määrittelevät kyseistä ilmiötä eri näkökulmista, kuitenkin asettuessaan toistensa päälle lomittain.

Kävimme kaikki tekstit läpi erikseen sekä vielä myöhemmin yhdessä mieltien löytyykö niistä piirteitä mistään näistä seitsemästä rasismien muodosta. Lisäsimme punakynällä kirjoitusten perään mitä rasismien muotoa ne sisälsivät ja poistimme sellaiset kirjoitukset, joissa ei ollut piirteitä mistään näistä rasismien muodoista. Tällä toiminnolla varmistimme sen, että käytämme opinnäytetyösämme vain rasismien määritelmän täyttäviä kirjoituksia. Teimme havainnon, että todella suuri osa poistetuista kommentteista oli sävyiltään hyvin negatiivista puhetta esimerkiksi poliitikkoja kohtaan. Monet näistä kirjoituksista eivät kuitenkaan päätyneet lopulliseen analysoitavaan aineistoomme, koska ne eivät olleet oleellisia tutkimuskysymyksemme kannalta.

4.5 Sisällönanalyysi

Lokakuussa 2016 viikon ajalta keräämämme aineiston tiivistämisen jälkeen, opinnäytetyömme lopulliseksi aineistoksi muodostui yhteensä 96 rasistista kirjoitusta. Laadullisessa aineistossa analysointia toteutetaan tutkimusprosessin jokaisessa vaiheessa sekä aineiston sisällönanalyysi voidaan tehdä deduktiivisesti eli teorialähtöisesti tai induktiivisesti eli aineistolähtöisesti (Tuomi & Sarajärvi 2003, 110). Valitsimme opinnäytetyömme aineiston analysointitavaksi induktiivisen sisällönanalyysin. Päädyimme valitsemaan kyseisen analysointimenetelmän, koska se oli luonteva valinta tutkittaessa laadullisesti joukkoviestintää. Aineistolähtöisen sisällönanalyysin lisäksi käytimme koodausta ja teemoittelua analysoinnin tukena.

Menetelmänä sisällönanalyysi sopii hyvin niin suurien kuin pienempienkin aineistojen analysoinnissa sekä se on yksi yleisimmistä tavoista analysoida laadullista tutkimusta. Sisällönanalyysi käy analysoitaessa mitä tahansa dokumentteja ja se tuntui luontevimmalta tavalta lähestyä aineistoamme, koska ai-

neistomme tuli tiivistää mahdollisimman yhtenäiseksi ja selkeäksi kokonaisuudeksi. (Laaksonen ym. 2003, 216–217.) Tutkimusmateriaalin sisältöä voidaan tarkastella kvalitatiivisin keinoin. Se on kuitenkin vain tapa tulkita aineistoa, eikä sitä voida rinnastaa ihmisten käyttäytymiseen. Pelkästään aineiston järjestäminen sisällönanalyysillä ei itsessään tuota johtopäätöksiä. (Grönfors 1982, 161.)

Kaikki verkossa oleva voi toimia tutkimuksen aineistona, esimerkiksi tekstit, kuvat, äänet sekä videot. Aineiston keruussa tulee ottaa huomioon aineiston saaminen yhteen muotoon, koska verkossa olevan tiedon laajuus ja monimuotoisuus ovat hyvin suuria. Aineistojen tiivistäminen monisivuisista keskusteluista on relevanttia aineistonanalyysin helpottamiseksi sekä tutkimusongelman kannalta aiheellisten asioiden havainnoimiseksi. (Kananen 2014a, 69–70.) Sisällön erittelyn prosessi lähtee tutkimusaineiston valitsemisesta, keräämisestä sekä siihen perehtymisestä. Aineiston valintaa sekä kommenttien luokittelua säätelee valitut tutkimuskysymykset. (Laaksonen ym. 2003, 219.)

Sisällönanalyysimenetelmällä pyritään saamaan tutkittavasta ilmiöstä kuvaus tiivistetyssä ja yleisessä muodossa. Sisällönanalyysillä kerätty aineisto saadaan kuitenkin vain järjestetyksi johtopäätösten tekoa varten (Tuomi & Sarajärvi 2009, 103.) Laadullisessa tutkimuksessa tiedonkeruu sekä aineistonanalyysi kytkeytyvät toisiinsa syklimäisesti. Aineistoa analysoitaessa selvitetään, onko aineistoa riittävästi vai tarvitseeko aineistoa kerätä lisää. Kun toteutetaan netnografista tutkimusta ei voida ajatella, että vasta aineiston keruun jälkeen tapahtuu aineiston analysointi. Jatkuva reflektointi on olennainen osa tutkimuksen toteutusta sekä kuuluu tutkimusotteen validiteettikysymyksiin (Kananen 2014a, 109).

Aineistomme tiivistämisen jälkeen tulostimme kirjoitukset ja lähdimme lukemaan tekstiä puhtaalta pöydältä. Luimme kirjoitukset useaan otteeseen ja teimme merkintöjä ja huomioita marginaaliin, kuitenkin vielä arvottamatta niitä. Leikkasimme kirjoitukset irti toisistaan, sekoitimme ne uutta läpikäyntiä varten ja kävimme kaikki kirjoitukset uudestaan läpi itsenäisesti sekä yhdessä. Tämän vaiheen jälkeen aloimme etsiä kirjoituksista yhtäläisyyksiä ja eroavai-

suuksia, joiden perusteella aloimme tyypitellä niitä eri pinoihin. Tässä vaiheessa aineistomme oli jakautunut noin 20 eri pinoon, jonka jälkeen lähdimme analysoimaan aineistoa uudestaan läpi.

Keskustelimme sen hetkisistä tyypittelyistä ja yritimme pohtia niitä tutkimuskysymys mielessä pitäen. Tässä vaiheessa vahvasti esille nousseet huumori, sarkastisuus sekä alentavien ilmausten käyttö olivat pinnalla. Nämä seikat nousivat esille useissa kirjoituksissa kommentoinnin välineenä, mutta eivät kuitenkaan vastanneet tutkimuskysymykseemme. Lähdimme teemoittelemaan uudestaan näihin pinoihin päätyneitä kirjoituksia miettien niiden sisältöjä ja luimme kirjoitukset läpi useaan otteeseen. Tulkitsimme, vertailimme ja loimme aineistosta nousseista teemoista isompia yhtenäisiä kokonaisuuksia.

Taulukko 2. Esimerkki teemojen tulkinnasta

Aineistoesimerkki	Koodattu teksti	Teemojen tulkinta
<u>Hyysätään kaikin mahdollisin ja mahdottomin keinoin</u> niitä velli-housuja jotka tänne <u>tuli valittaan</u> puurosta ja kaikesta muusta <u>mitä niille annetaan kantasuomalaisen selkänahasta.</u>	Suomalaisten verorahoilla rahoitetaan valittavien maahanmuuttajien elämää ”Hyysätään kaikin mahdollisin keinoin, tuli valittaan mitä niille annetaan suomalaisten selkänahasta.”	Sisältönä raha
Kaikki ehdottomasti osoittamaan tukensa asunnottomien yöhön, jota tänään valtakunnallisesti vietetään. <u>Suomalaisten kodittomien puolesta, heille ei vastaanottokeskuksia tai resursseja löydy, ovathan he oikeasti todellisia hädänalaisia!</u>	Maahanmuuttajia autetaan kantasuomalaisten kustannuksella ”Suomalaisten kodittomien puolesta, heille ei vastaanottokeskuksia tai resursseja löydy, ovathan he oikeasti todellisia hädänalaisia!”	Sisältönä avuntarve

Teimme ylläolevan taulukon havainnollistaaksemme aineistostamme nousseiden teemojen tulkintaa. Siinä kuvataan prosessia siitä, miten olemme pilkkoneet analysoimiemme kirjoitusten sisältöjä pienempiin osiin. Lopullisen läpikäynnin jälkeen aineistostamme nousi selkeästi kuusi merkityksellistä teemaa,

jotka ovat: rotukiihkoilu, turvattomuus, raha, väkivalta, kiittämättömyys ja avuntarve. Vaikka luokittelimme aina yhden kommentin yhden näiden kuuden teeman alle, osa kirjoituksista sisälsi piirteitä useista esille nousseista teemoista.

4.6 Tutkimusetiikka

Verkkotutkimusta tehdessä tulee eteen monenlaisia eettisiä haasteita. Internet tarjoaa tutkijalle lähes pohjattomat mahdollisuudet aineiston haalimiseen, mutta verkon tutkimusetiikka on vielä harmaalla alueella. Näkemykset ja käytännöt vaihtelevat riippuen tilanteista ja oppialoista. (Laaksonen ym. 2013, 49.) Yleistä verkkoyhteisöjen jäsenille on, että he ovat maantieteellisesti levittäytyneet suuremmalle alueelle sekä heitä yhdistää kiinnostus samoista asioista. Yhteisön jäsenet puolestaan ovat kykeneviä luomaan itselleen täysin kuvitteelliset virtuaalihahmot tai henkilöisyydet, joiden persoonallisuuden piirteet ja ominaisuudet voivat erota täysin henkilön oikeasta olemuksesta. (Laaksonen ym. 154.) Facebookissa moni kuitenkin on omalla nimellään ja se on osaltaan vähentänyt nimimerkin takaa kirjoittelua.

Virtuaaliympäristöihin sijoittuvaa tutkimusta on aktiivisesti pohdittu jo 2000-luvun alusta. Tutkijana meidän on tärkeää pohtia tutkittavien tekstien arkaluontoisuutta: Kuinka julkisiksi kirjoittajat ovat tekstinsä tarkoittaneet? Opinnäytetyössämme analysoitavat tekstit käsittelevät suurimmaksi osaksi maahanmuuttovastaisuutta eri näkökulmista. Vuoden aikana on järjestetty useita mielenosoituksia asian tiimoilta sekä aatteen harjoittajat ovat olleet paljon julkisuudessa.

Tutkimustamme miettiessä eettisestä näkökulmasta, tuli eteen kysymys tutkimuksemme näkyvyydestä ja eettisyydestä. Pitäisikö meidän kertoa etukäteen ryhmän jäsenille, että aiomme kerätä aineistoa ”Rajat Kiinni! – kansanliike” -ryhmästä? Tai pitäisikö meidän ilmoittaa aineistoon päätyvien kirjoituksien kirjoittajille, heidän tekstien päätyneen opinnäytetyömme aineistoon? Aiheemme todennäköisesti näyttäytyisi ryhmän kirjoittajille negatiivisesti, joten voisiko tutkimuksemme päivänvaloon tuominen vaikuttaa kirjoittajien tekstien sisältöihin? Tai joutuisimmeko itse vihapuheen tai häirinnän kohteeksi?

Ryhmän ollessa julkinen virtuaaliympäristö, kirjoittajien voidaan olettaa toivovan sanomansa tulevan esille. Henkilöt kirjoittavat ryhmässä oletettavasti omalla nimellään ja kuvallaan, joten oletusarvona on, että he seisovat sanojensa takana. Eettisyyden sekä kirjoittajien henkilöllisyyden suojaamiseksi, emme kuitenkaan paljasta tekstien kirjoittajien nimiä tai kuvia, koska opinnäytetyömme tulee olemaan julkinen. Käytämme työssämme ainoastaan kirjoitusten sisältöjä, joten niitä ei voida suoraan yhdistää kehenkään yksittäiseen henkilöön.

5 TUTKIMUSTULOKSET

Tutkimuksessamme nousi esille kuusi teemaa, jotka ovat rotukiihkoilu, turvattomuus, raha, väkivalta, kiittämättömyys ja avuntarve. Yhteensä 96 kirjoitusta muodostivat nämä teemat, jotka täyttivät vähintään yhden määrittelemistämme rasismien eri muodoista. Määrällisesti tutkimusaineistostamme nousi pääteemoiksi rotukiihkoilu, turvattomuus ja raha. Seuraavissa kappaleissa esittelemme tarkemmin kullekin teemalle tyypillisiä piirteitä.

5.1 Rotukiihkoilu

Aineistomme suurimman teeman muodosti kirjoitusten sisällöt liittyen rotukiihkoiluun. Tämän teeman alle valikoitui 28 kirjoitusta. Suurin nimittävä tekijä tämän ryhmän kirjoitusten sisällöille oli ajatus siitä, että rotuja on maailmassa, sekä se, että meidät ihmiset voi lajitella biologisen perimän mukaan. Näiden kirjoitusten sisällöille oli tyypillistä ajatus siitä, että Suomi kuuluu biologiselta perimältään suomalaisille ihmisille. Maahanmuuttajia usein kuvailtiin eläinvertauksilla sekä onnenonkija- ja sandaalinläpsyttäjät-termien käyttö nousi vahvasti esille kirjoittajien vertaillessa kantasuomalaisia sekä maahanmuuttajia. Monissa kirjoitusten sisällöissä tuotiin esille, kuinka maahanmuuttajien kuuluisi toimia Suomessa.

Tutkimuksessa ”Maahanmuuttajia suomalaisten näkökulmasta” tuli esille, että lähes puolet suomalaisista kannatti täysin tai osittain väittämää ”joihinkin rotuihin kuuluvat eivät kerta kaikkiaan sovi asumaan modernissa yhteiskunnassa.” (Jaakkola 2009, 64.) Tutkimuksemme aineistossa nousi esille yhteneväisiä si-

sältöjä Jaakkolan tutkimustulosten kanssa. Rotukiihkoiluun liittyvissä sisälöissä usein tuotiin esille ajatusta siitä, ettei Suomeen tulisi ottaa ihmisiä toisista kulttuureista.

Suomalaisyrittäjä ei työltään ehdi hoitamaan ihmissuhteita ja hän on ilman naisystävää. Irakilaismiehillä aikaa on lirkutella suomalaisnaisille ummet ja lammet.

Kysymys suomalaisille. Kumpi tässä tarvitsee naisen kosketusta: suomalainen yrittäjä vai irakilainen onnenonkija.

Sandaalinläpsyttäjät voivat ihan vapaasti palata takaisin omiin maihinsa harjoittamaan vaikka saatanallisia säkeitä.

Suvakkien unelmaa! PRKL! noita mielisairaita lois elukoita ei saa päästää sinne missä asuu ihmisiä ja suvakki idiootit tlee lähettää islamilaiseen maahan asumaan ni saavat sitä vitun unelmaansa!

Aineistomme lähteen ”Rajat Kiinni! –kansanliike” nimen ajatus tuli jälleen vahvasti esille myös tätä teemaa analysoitaessa. Kirjoittajat toivat kommentissaan esille, että Suomi kuuluu vain kantasuomalaisille. Tämän lisäksi kirjoitusten sisällöissä nousi ajatus siitä, että jos maahanmuuttajat ovat jo tänne tulleet, heidän tulisi poistua maasta. Lähes puolet Sisäministeriön (2017, 31) kyselyyn vastanneista oli joko samaa tai vahvasti samaa mieltä siitä, että turvapaikanhakijoiden vastaanottamisessa tulisi ensisijaisesti suosia länsimaalaiseen kulttuuriin sopeutuvia ihmisiä. Tämä ajatus nousee myös useissa analysoimissamme kirjoitusten sisällöissä esille.

Tämä rasistinen suvakkinatsi, suomalaisvastainen kastemadon paska kokee että tietää mikä Suomelle on parasta parempi kuin esimerkiksi minä ja ”edustaa” omien, sairaiden mielipiteidensä kanssa Suomea ulkomaalaisille. Hei ukko, jos haluat että aletaan pyllisteleen tai Allahia manaan niin otappa nämä opetuslapses mukanasti sinne mistä tulitki, silloin teet sen mikä Suomelle on parasta ☺☺ Ja kun ja mainitsit pitkästi (bla bla) miten Suomalainen olet niin se vissi ero meissä on että minä synnyin Suomessa.

—Näin niiku tulevaisuuden kannalta. Syyria syyrialaisille. Somalia somalialaisille. Ja niin edelleen. Suksikoot muut vi*tuun sieltä ja täältä häsläämästä.

Pidetään huolta ettei matu apinat kalifaatti saa tilaa SUOMESTA.

—miksi järjestys on 1. mamut 2. romanit 3. kantaväestö.... Mikä tässä järjestyksessä ei ole kohdallaan.. Päivän kompa.??

Tämän teeman aineistosta tulee vahvasti esille, nationalistinen ajattelutapa, jossa korostetaan oman kansakunnan merkitystä. Useissa kirjoitusten sisällyksissä lajiteltiin ihmisryhmät paremmuusjärjestykseen biologisen perimän mukaan ja tämän järjestyksen ensimmäisenä esitettiin valkoinen rotu. Tässä hierarkkisessa järjestykseen maahanmuuttajat sijoitettiin alemmas suhteessa ideaalia eli valkoista rotua.

5.2 Turvattomuus

Rotukiihkoiluun liittyvien kirjoitusten jälkeen turvattomuuteen liittyvät kirjoitusten sisällöt olivat toiseksi suurin tutkimustuloksemme. Turvattomuuteen liittyvissä sisällyksissä kuvattiin kasvavan maahanmuuttaja väestön aiheuttavan lisääntyvää turvattomuuden tunnetta Suomessa. Aineistosta nousi selkeästi 19 kirjoitusta, jotka tarkastelivat aihetta lisääntyneestä turvattomuuden tunteesta Suomessa. Tyypillistä teeman kirjoituksissa oli tuoda esille omia tulkintoja esimerkiksi rikollisuuden lisääntymiseen Suomessa maahanmuuttajien toimesta. Tällaisissa kirjoituksissa ei kuitenkaan esitetty selkeitä viittauksia tiedon alkuperään.

Juhani livarin tutkimuksessa (2006) ”Tuomittu maahanmuuttaja” on tutkittu poliisin suhtautumista maahanmuuttajiin. Tutkimuksessa nousi esille, että useissa mittauksissa poliisin asenteita oli hallinnut kielteiset stereotypiat sekä poliisi oli harjoittanut selektiivisyyttä pidätyksissä (livari 2006, 124). Tutkimuksemme poliisien suhtautuminen suhteessa maahanmuuttajiin nähtiin kuitenkin päinvastaisena mitä livarin tutkimus osoitti, tähän voi osaltaan vaikuttaa tutkimuksen toteutuksen ajankohta.

Monissa kirjoitusten sisällöissä ajateltiin Suomessa poliisien suhtautuvan maahanmuuttajien tekemiin rikoksiin suomalaisten tekemiä rikoksia löyhemmin. Näissä kirjoituksissa tuotiin myös esille, että poliisit käyttävät resurssinsa Suomessa kohdistuen huomionsa väärin asioihin. Kirjoituksissa tuotiin esille, että poliisien tulisi suhtautua maahanmuuttajataustaisiin ihmisiin muita ihmisiä varautuneemmin. Vaikutti myös, että monissa kirjoitusten sisällöissä kirjoittajat tarkoittivat, että maahanmuuttajien valvontaan tulisi lisätä poliisien resursseja.

Ei mitään ihmeellistä, imatran matut asuvat komeesti hotelli vuoksenhovissa, käyvät kyttäämässä pikkutyttöjä uimahallissa ja pyörätien laidoilla. poliisi sulkee silmänsä ja korvansa, ja jahtaavat mopopoikia kulli kourassa!

Poliisin kritisoimisen lisäksi turvattomuuteen liittyvissä kirjoituksissa nousee vahvasti esille viha ”suvakkeja” kohtaan. Kirjoittajat etsivät syyllisiä turvattomuuden tunteelleen ja ”suvakit” ovat mukana kirjoituksissa poliisien lisäksi. Suvakki-termillä tarkoitetaan suvaitsevaa henkilöä, jonka kirjoittajat ajattelevat olevan tyhmä ja sinisilmäinen suhteessa maahanmuuttajiin. Osa kirjoittajista syyttää näiden suvaitsevien ihmisten olevan vastuussa heille aiheutuvasta pelon tunteesta.

Poliisin toimintaan liittyvien sisältöjen lisäksi turvattomuutta lisäsi ajatukset fyysisen koskemattomuuden menettämisestä. Tutkimuksessa ”Maahanmuuttajat suomalaisten näkökulmasta” kerrottiin runsaan puolen suomalaisesta väestöstä uskovan, että maahanmuutto lisää sukupuolista ahdistelua. (Jaakkola 2009, 75.) Tämä pelko maahanmuuttajien ahdistelusta nousi myös vahvasti esille aineistossamme. Useissa kirjoitusten sisällöissä käsiteltiin pelkoa maahanmuuttajien tekemän sukupuolisen ahdistelun kohteeksi joutumisesta. Sisällöissä keskusteltiin maahanmuuttajien tekemistä seksuaalirikoksista ja esiteltiin tilastoja aiheesta. Useissa kommentteissa pelättiin fyysisen koskemattomuuden rikkomista maahanmuuttajien johdosta sekä yhden kirjoittajan kommentin sisällössä vedottiin myös tästä näkökulmasta suomalaisten äitien tunteisiin.

Tässä poiijaat ja tyttäret näette vähän todellista faktaa, millai raiskausrikokset jakautuvat. Yleisesti ottaen karvaranne raiskaa yli 4 kertaa todennäköisemmin, mutta on kansallisuuksia, joissa lukema on VIISIKYMMENTÄ kertaa kantasuomalaista todennäköisemmin –.

Suomessa on paljon äitejä...Oletteko tosiaankin sitä mieltä, että haluatte näiden matujen raiskata tyttönne??

Turvattomuuteen liittyvissä sisällöissä nousi myös esille lähteemme nimen kirjaimellinen ajatus siitä, että Suomea ympäröivät rajat tulisi sulkea maahan pyrkiviltä maahanmuuttajilta. Teeman sisällöissä tuotiin esille, että Suomessa tutkitaan liian löyhästi tänne saapuvien maahanmuuttajien taustoja.

Siis Rajat kiinni! Täytyyhän jossain olla raja tyhmyyden ja itsemurhan välillä.

Ihmisen oloisia otuksia joille ei kelpaa kuin tiukka sharia-laki ja kristittyjen murhaaminen. Miks taas me päästettiin ne tähän maahan edes ilman kunnon tutkintaa, että oletko maassa maan tavoin vai et. Amerikassa aikoinaan vaihdettiin nimet ja uskonto tai painu vittuun mentaliteetilla ja se uppos kaaliin. No mitä vittua voi odottaa...

Turvattomuuden tunne konkretisoituu kirjoituksissa seksuaalisen väkivallan lisäksi terrorismin pelkona. Yleinen ajatus lisääntyneen turvattomuuden tunteen lisäksi on, että maahanmuuttajat vaikuttavat Suomen epäkohtiin nousevasti sekä kahdessa kommentissa sanotaan suoraan, että Suomessa ei olisi ongelmia ilman maahanmuuttajia. Tyypillistä kirjoitusten sisällöissä on ”rikastuttaja”-termin käyttäminen kuvaamassa maahanmuuttajia selvästi sarkastisessa merkityksessä. Tämän lisäksi useissa kirjoituksissa puhutaan maahanmuuttajista maahantunkeutujina.

Kuinka helvetissä näille suvakki-idioteille saa taottua päähän, että islamisti rauhanenkeliä EI OLE olemassa!!! Sossujen ryhmään näemmä pääsee AL QAIDA-meriiteillä ja on saanut muutama kerran lärvinsä televisioon. Tämä kaikki todistaa, ettei SOS-SUILLE ja VIHERPPIPERÖILLE merkitse tappajahistoria mitään, kun agendana on ISLAM-nuoleminen!—.

—Taas se kerran tuli todistettua. Muslimi on terroristi ja terroristi muslimi AINA! —.

Tässä teemassa nousee vahvasti esille kirjoittajien huoli omasta sekä heidän läheistensä turvallisuudesta ja tulevaisuudesta. Aineistostamme nousee esille myös Sisäministeriön (2017, 46) kanssa yhteneväinen tutkimustulos, jonka mukaan suomalaiset ovat sitä mieltä, että turvapaikanhakijoiden maahantulo kasvattaa terrorismin uhkaa. Tutkimukseen vastanneista suomalaisista 64 % olivat tästä samaa mieltä tai vahvasti samaa mieltä.

5.3 Raha

Aineistomme 17 kirjoituksen sisällöissä nousi vahvasti esille raha ja erityisesti suomalaisten verorahojen käyttö. Kirjoituksissa kyseenalaistettiin miksi suomalaisten pitäisi kustantaa maahanmuuttajien eloa. Kirjoittajilla oli haluttomuutta jakaa hyvinvointivaltion tarjoamia palveluja maahanmuuttajille. ”Paa-ponen” sekä ”hyysääminen” olivat usein käytettyjä termejä puhuttaessa maahanmuuttajien rahallisesta auttamisesta. Useissa rahaan liittyvissä sisällöissä nostettiin myös esille, etteivät maahanmuuttajat ole kiitollisia saamastaan tuesta.

Helsingin kaupungin tietokeskus (2009, 38—39) tuo esille tilastoissaan, että vuonna 2003 kyselyyn vastanneet suomalaiset ajattelivat, että suomalaisten tulisi ensisijaisesti hyötyä maamme korkeasta elintasosta. Tämän lisäksi kyselyyn vastanneet kokivat, että monet ulkomaalaiset tulevat Suomeen vain käyttääkseen hyväkseen sosiaalietujamme. Tutkimuksemme aineistosta nousi täysin samanlaisia tuloksia esille sekä yleisesti tuloksiemme perusteella vaikutti, ettei asenneilmapiiri ole muuttunut suhteessa maahanmuuttajiin vuoteen 2017 tullessa.

Sisäministeriön (2017, 24) selvityksessä suomalaisten suhtautumisessa turvapaikanhakijoihin ja turvapaikkapolitiikkaan vastaajat kommentoivat selkeästi eniten vastaanottorahaan liittyviä väittämiä ja selvityksessä tuotiin esille kommentteja, jossa turvapaikanhakijoille ei tulisi antaa yhtään rahaa – ainoastaan välttämätön ruoka, vaatetus ja asuminen. Lähes puolet vastaajista olivat samaa tai vahvasti samaa mieltä, että valtio käyttää liikaa rahaa vastaanottokusten ylläpitämiseen. Tutkimustuloksissamme ei tullut esille tarkkoja summia, jotka olisivat kirjoittajien mielestä olleet kohtuullisia Suomeen tulleille turvapaikanhakijoille ja maahanmuuttajille. Kuitenkin useissa sisällöissä tuotiin esille, että turvapaikanhakijat ja maahanmuuttajat saavat tällä hetkellä liikaa rahallista tukea.

Hyysätään kaikin mahdollisin ja mahdottomin keinoin niitä velli-housuja jotka tänne tuli valittaan puurosta ja kaikesta muusta mitä niille annetaan kantasuomalaisen selkänahasta.

Menis noille matuille sanoo et menkää vittuun täältä –niille kyllä maksetaan kaikki ja lykätään rahaa.

Kannisen ja Markkulan tutkimuksessa (2011, 27) tuli esille, että usein nettikeskusteluissa vaaditaan, että maahanmuuttajien on luovuttava omien kulttuurien arvoista ja sulauduttava kulttuurisesti tai poistuttava maasta. Aineistostamme nousi paljon samankaltaisia sisältöjä aiheeseen liittyen. Analysoimissamme sisällöissä annetaan ymmärtää, että maahanmuuttajien pitäisi luopua omien kulttuurien arvoistaan sekä sopeutua suomalaiseen elämäntyyliin niin kuin Kannisen ja Markkulan tutkimuksessa saatiin myös tulokseksi. Tämän lisäksi kirjoituksissa nousee esille, kuinka hyvinvointivaltion pystyessä pitäminen on helpompaa, jos yhteisöön ei kuulu kulttuurisesti ja etnisesti eroavia ryhmiä.

Nuo kaikki menee kaikessa ohi ja saa kaiken –ajokortit, asunnot, jne –. Aniharva 0,1% muslimeista sopeutuu meidän kulttuuriin.

Kirjoitusten sisällöissä verrattiin Suomessa saatavien rahallisten etuuksien määrää suomalaisten sekä kulttuurisesti kantaväestöstä eroavien ihmisten vä-

lillä. Useissa kirjoitusten sisällöissä tuotiin esille, että kulttuurisesti kantaväestöstä eroavat ihmiset saavat enemmän etuja kuin suomalaiset. Näissä sisällöissä annetaan ymmärtää, että tulisi olla järjestys kansallisuuden mukaan, kuka on oikeutettu hyvinvointivaltion tarjoamiin etuuksiin ensisijaisesti. Asunnottomien yö tuotiin myös esille useissa näihin sisältöihin liittyvissä kommentteissa. Tämä johtui todennäköisesti aineistomme keruun ajankohdasta, koska asunnottomien yö osui juuri tälle aikavälille.

17.10 asunnottomien yö, myönteisen turvapaikkapäätöksen saaneiden vuokra maksetaan ensimmäiset 3 vuotta valtion kassasta.

Kirjoittajat toivat vahvasti esille maahanmuuttajien tekemät seksuaalirikokset. Kirjoituksissa esitetään itsestään selvänä tietyn ihmisryhmän vähättelylle pohjautuvia väitteitä. Useissa rahaan pohjautuvissa sisällöissä kirjoittajat kuvaavat maahanmuuttajien asemaa suhteessa rahaan. Näissä sisällöissä maahanmuuttajilla kuvattiin olevan oikeus rikkoa Suomen lakia, saamatta asiaan kuuluvaa rangaistusta toiminnastaan. Rangaistuksen sijaan sisällöissä kuvattiin maahanmuuttajien saavan rahallisia etuuksia Suomen lain vastaisella käytöksellä.

Täällä saa asunnot, kalusteet, autot, ruoat, oleskeluluvat raiskaamalla.

—suomalainen asunnoton joutaa kuusen juurelle mutta matu saa katon pään päälle, ilmasen ruuan, taskurahaa sekä kolme raiskausta tehdä viikossa ilman rangaistusta, mutta neljänestä torutaan.

Monissa aineistomme teksteissä kritisoitiin Suomen Punaista Ristiä ja koettiin, että rahaa pitäisi antaa vain kantasuomalaisten auttamiseen. Sisäministeriön (2017, 34) selvityksessä nousi myös esille kritiikki järjestöjen ja yksityisten sektorien rahankeruusta.

SPR kerjää vaatteita Evitskogin vastaanottokeskukseen. –Kerjääkö SPR koskaan suomalaisille avuntarvitsijoille yhtään mitään?

Taitaa ainoa kerjääminen koskea suomalaisten veren kerjuuta, joka onkin erittäin kannattava bisnes spr:lle!

Ainoana järjestön tukena suomalaisille nähtiin veripalvelu, jonka lopullisena päämääränä esitettiin kuitenkin pelkästään rahallinen ansio Suomen Punaiselle Ristille. Tämän lisäksi myös kehitysapu sai kritiikkiä ja tuotiin esille huoli suomalaisista maanviljelijöistä.

Ei saatana ruplaakaan enää AFRIKAN maataloustukiin eikä kehitysapuun! Kyllä noi porsaat ruokitaan mutta...omat maanviljelijät näivetetään.Saatana mikä maailma.Kehitysavusta ei ainostaan tule leikata vaan sekin kokonaan SEIS –.

Suomalaisten vanhusten ja lasten asema huolestuttivat monia kirjoittajia. Useissa kirjoitusten sisällöissä kuvattiin kantasuomalaisten kärsivän lisääntyneestä maahanmuuttajaväestöstä rahallisesta näkökulmasta. Koettiin että se raha, jolla autetaan maahanmuuttajia, on pois suomalaisilta vähäosaisilta. Tyypillistä sisällöissä oli myös vastakkainasettelu kantasuomalaisten asunottomien ja maahanmuuttajien välillä.

Suomalainen asunoton joutaa kuusen juurelle mutta matu saa katonpäälleen, ilmaisen ruuan, taskurahaa sekä kolme raiskausta tehdä viikossa ilman rangaistusta mutta neljänestä torutaan.

Miljoonia kuluu mutta vanhukset joutuu makaamaan paskavai-poissaan, koska ei kuulemme varaa muuhun.

Sisäministeriön (2017, 34) selvityksessä osa vastaajista koki, että turvapaikanhakijoita Suomessa tulisi kohdella kakkosluokan kansalaisina. Niin kuin muidenkin teemojen sisällöissä, myös tässä teemassa löytyi yhtäläisiä piirteitä esimerkiksi avuntarve –teeman kirjoitusten kanssa. Lukuisissa aineistomme kirjoituksissa pohdittiin Suomeen tulleiden maahanmuuttajien ikää ja sukupuolta sekä sisällöissä korostettiin nuorten miesten suurta määrää maahanmuuttajaväestössä. Sisäministeriön (2017, 49) selvityksessä myös nuorten miesten suuri määrä turvapaikanhakijoista keräsi runsaasti kriittistä keskustelua vastaajien joukossa.

Tämän päivän yhteiskunnassa ja varsinkin, valtion ja maahanmuutto bisneksen pyörittäjille, ei enää riitä ajatustakaan oman kansan vanhuksille eikä lapsille. Vanhukset ja lapset uhrataan nuorten terveiden miesten edestä.

Sisältöjen kirjoitustyyliille tyypilliseen sävyyn kärjistäminen näkyy myös edellä olevassa aineistoesimerkissä. Maahanmuuttoa kuvataan ainoastaan ”valtion bisneksenä” ja sisällön takana oleva kirjoittaja toteaa myös, että vanhukset ja lapset uhrataan nuorten terveiden maahanmuuttajamiesten edestä. Ääripäiden vastakkainasettelu nousee vahvasti esille koko aineistossamme sisällöissä, kuten tässäkin kirjoituksessa: vanhusten ja lasten uhraus vs. terveet maahanmuuttajamiehet.

Valtion ja poliisin rooli tuotiin myös kirjoitusten sisällöissä esille puhuttaessa rahasta. Erityisesti poliisien tulkkaukskulujen kasvu tuotti keskustelua ryhmän ”Rajat Kiinni! –kansanliike” kommentoijien välillä. Useat kirjoittajat jakoivat artikkeleita liittyen tulkkauksuluihin, joissa tulkkauksavun sanottiin kasvaneen noin seitsemänkertaiseksi edellisvuoteen verrattuna.

Tosin miksi ei tulkkauksen palvelut velota irakin ja somalian resurssien jätettä, ku niiden jätettä ovat.

Mitä ihmeen tulkkauksusta siellä kopissa tarvitsee. Ovi kiinni ja ovi auki. Eikö tuon ymmärrä ilman tulkkia.

Tulkkaukseen käytettäviä rahoja ehdotettiin siirrettävän maahanmuuttajien itse maksettavaksi sekä myöskin viimeisessä aineistoesimerkissä viitataan sarkastiseen sävyyn siitä, etteivät maahanmuuttajat tarvitse tulkkaukspalveluja tarkoittaen, että heidän paikka olisi suljetussa kopissa.

5.4 Väkivalta

Neljäs opinnäytetyömme teema on väkivalta. Tämän teeman alle aineistosta nousi 12 kirjoitusta liittyen väkivaltaan maahanmuuttajia kohtaan sekä kirjaimellisesti maahanmuuttajien kuoleman toivomiseen. Näistä 12 kirjoituksesta viisi yllytti väkivaltaan sekä seitsemän toivoi kuolemaa maahanmuuttajille.

Väkivaltaan yllyttäminen ja kuoleman toivominen olivat selkeästi teemat, jotka olivat eniten avointa rasismia aineistossamme. Avoimessa rasismissa ihmisryhmiä rodullistetaan ja toivotaan tietyille ihmisryhmälle pahaa, pakkokastraatiota tai jopa äärimmäisessä tapauksessa kuolemaa. Tämän teeman alle luokitellut sisällöt vaikuttivat eniten koettelevan sananvapauden ja vihapuheen välistä rajaa. Näissä sisällöissä nousi pelkästään negatiivisia ajatuksia esille suhteessa maahanmuuttajiin.

Pakkokastraatio ensimmäisen lapsen jälkeen!

Toisin sanoen ne pitää piikittää saman tien VOKEISSA impotentiks antaa sellaista sian verta että ovat vain sikoja ilman tekoja.

Laittakaan jotain raivohulluja pitbull koiria matujen kimppuun ja antakaa repia tuhannen pillun päreiksi.

Jos ei muuta nii tökkää neekeri-puukol (rikkinäi kaljapullo) –.

Maahanmuuttajien kuoleman toivominen oli kaikkein radikaalein tutkimustulos koko aineistossamme. Tämän teeman alle sijoittuneet kirjoitukset eivät nostaneet juuri esille syitä, miksi kommenttien takana seisovat kirjoittajat toivoivat maahanmuuttajille negatiivisia asioita. Monet kirjoituksista olivat suhteellisen lyhyitä ja vaikuttivat pitävän sisällään syvää vihaa maahanmuuttajia kohtaan. Nimittely oli hyvin tyypillisiä tämän teeman kirjoitusten sisällöissä. Sisällöissä tuotiin esille, että maahanmuuttajat ovat asia, josta tulee päästä eroon ja tällä tavalla pahanteko myös loppuu Suomesta.

Voidaan tuhota kaikki apinat yhteen paikkaan.

Muslimit pitäis hävittää sukupuuttoon –.

Tappakoon toisensa viimeiseen mieheen : -) niinhän niistä päästään...

Pitäis piikittää ilmakupla suoneen ni loppuis pahanteot ählyilyä.

Kuolemaa maahanmuuttajille toivovissa kommentteissa puhuttiin yleisesti maahanmuuttajista yhtenä ryhmänä, eikä näissä sisällöissä nähty ihmisiä yksilöinä. Tämä on tyypillistä rasismissa sekä erityisesti korostui tämän teeman sisällöissä, joissa konkreettisesti suunniteltiin tekoja, joiden avulla Suomessa ei enää tulevaisuudessa olisi maahanmuuttajia.

Tämmöset kulkee joka päivä tuolla meidän ihmisten seassa. Osa ilman mitää oleskelulupaa ja papereita. Noi pitäs kaikki nyt kerätä yhteen suureen aidattuun leiriin ja joukko kerrallaan hävittää Suomen kamaralta.

Koko muslimiväestön ympärille pitäisi rakentaa valtava muuri ja odotella että hoitavat itse koko ongelman. Luultavasti se viimeinen hirttää itsensä kun tajuaa että jäi ihan yksin ja aivan omaa tyhmyyttään.

Tässä teemassa maahanmuuttajilla ei nähty olevan ihmisarvoa, joten heiltä evättiin mielikuvituksen tasolla oikeus elää. Aineistomme toisissa teemoissa esiin tullut halu palauttaa maahanmuuttajat takaisin omaan kotimaahansa ei enää riittänyt, vaan näissä kirjoituksissa nähtiin, että tietyillä ihmisryhmillä ei ole paikkaa tällä maapallolla.

5.5 Kiittämättömyys

Aineistoamme analysoitaessa esille nousseista teemoista yksi oli kiittämättömyys. Nuorten miesten lähtö omasta kotimaastaan oli keskeinen sisältö kiittämättömyys –teemaan liittyvissä kirjoituksissa, joita työssämme oli 11 kappaletta. Kirjoitusten sisällöissä tuotiin esille, että Suomeen tulleiden nuorten

miesten olisi pitänyt jäädä kotimaahansa. Näissä nuoriin miehiin liittyvissä kirjoituksissa usein ajateltiin, että heidän muut perheenjäsenensä ovat jääneet miesten lähtömaahan. Monissa kirjoitusten sisällöissä tuotiin esille huoli nuorten miesten perheistä, jotka jäivät kotimaahansa. Sisällöissä ei kuitenkaan tule ilmi, tarkoittavatko kirjoittajat tällä, että olisivat halunneet koko perheen muuttavan Suomeen. Sisäministeriön (2017, 61) selvityksen mukaan suomalaisista lähes puolet ovat sitä mieltä, että lasten, naisten ja vanhusten tulee saada ensimmäisenä apua ja heidät on haettava leireiltä suojaan. Aineistostamme nousee esille sama ajatus siitä, että ensisijaisesti tulisi auttaa naisia ja lapsia. Tämä konkretisoituu kirjoitusten sisällöissä niin, että pohditaan nuorten miesten tuloa Suomeen.

Kukas sitä maata siellä puolustaa kun miehet tuodaan/ tulevat tänne jättävät naiset ja lapsensa kuolemaan ja taistelemaan. Tulevat tänne potkimaan jalkapalloa ja niitä paapotaan.

Kuinkahan paljon toi aleppo olis uutisissa jos sieltä olisi aikanaan lähetetty turvaan ne lapset ja naiset eikä niitä nuoria äijiä jotka voisi siellä jotain tehdä???

Jätti perheensä tapettavaksi ja säntäs suomeen vinkumaan –.

Kiitollisuuden osoittamista toivottiin maahanmuuttajilta ja tuotiin esille, mitä itse olisi valmis tekemään, jos olisi päässyt oikeaa hätää pakoon. Tällaisiin kirjoituksiin sisältyi ajatus siitä, ettei tänne tulleilla maahanmuuttajilla olisi oikeaa hätää omassa kotimaassaan. Syyksi Suomeen tulolle esitettiin esimerkiksi rahalliset etuudet, joka on noussut esille myös muissa aineistostamme nousseista teemoista.

Eräässä tutkimuksessa pelkkään käsitteeseen ”pakolainen” suhtauduttiin negatiivisemmin, kuin sellaisiin pakolaisiin, joiden pakolaisuuden syy ilmoitettiin etukäteen. Tutkimuksessa tuli esille, että esimerkiksi kehitysmaiden nälkäänäkevien vastaanottamiseen suhtauduttiin myönteisemmin, kuin muista syistä johtuvaan pakolaisuuteen. (Jaakkola 2009, 32.) Aineistomme teksteissä puhuttiin yleisesti pakolaisista ja kirjoitusten sisältöjen perusteella vaikutti, että kirjoittajat eivät olleet ajatelleet syitä ihmisten pakolaisuudelle.

Jos kerran maahamme on tullut hätääkärsiviä miehiä jotka ovat päässeet vihdoin suomeen asti turvaan niin varmasti nämä miehet haluavat osoittaa kiitollisuutta pelastajiaan kohtaan. Tässä juuri yritän puuvajaa täyttää talven varalle niin miksen voisi lähivokkiin ilmoittaa että nyt tarvittaisiin kantoapua että pankaa 5-10 kiitollista nuorta miestä talkoohommiin? Ai niin eihän minulla ole sellaista kokkia täällä joka tekisi gourmet aterian lihasopan sijaa – . Jos minä olisin päässyt vieraaseen maahan turvaan todellisesta hädästä niin tekisin kaikkeni pelastajiani miellyttääkseni.

Monissa kirjoituksissa kehoitettiin maahanmuuttajia lähtemään takaisin lähtömaahansa. Kirjoituksissa nousi esille, kuinka maahanmuuttajien luonnollinen kulttuurinen koti on jossain muualla ja maahanmuuttoa Suomeen tulisi vastustaa. Näissä sisällöissä vaikutti siltä, että kirjoittajilla oli lähtövaikutelma, etteivät maahanmuuttajat ole kiitollisia saamastaan tuesta Suomessa.

Teltta majotus, ja jos ei kelpaa niin painukoon mistä on tullutkin.

Painuis sitten vittuun täältä, kun ei kerta kelpaa.

—kohta ei sandaalinläpsyttäjät tarkene Suomessa. Niin nyt kaikki joilla on kotona jemmassa varvassandaaleja, muistakaa tiputtaa niitä SPR:n joulupatoihin :D:D lahjan vastaanottajan tulee meidän perinteen mukaisesti olla aina kiitollinen lahjasta ;)).

Kiittämättömyyteen liittyvissä kirjoitusten sisällöissä tuotiin vastaavanlaisia ajatuksia esille, kuin muissakin aineistostamme nousseista teemoista. Näitä teemojen samanlaisia sisältöjä olivat esimerkiksi, että ideologia ryhmässä ”Rajat Kiinni! –kansanliike” nimensä mukaisesti kannattaa ajatusta siitä, että Suomi kuuluu suomalaisille sekä kulttuurisesti eroavia ihmisryhmiä voidaan luokitella hierarkkiseen järjestykseen.

5.6 Avuntarve

Koko aineistosta yhdeksän kirjoitusta muodosti avuntarve -teeman, jonka kirjoitukset nivoutuivat samojen sisältöjen äärelle. Näiden kirjoitusten sisällöt käsittelevät perusajatusta siitä, ettei muualta Suomeen tulleilla ihmisillä ole hätää omassa kotimaassaan. Sisällöissä tuli usein esille käsitys siitä, että maahanmuuttajat voisivat hyvin asua kotimaassaan. Yhteistä kirjoittajien teksteissä oli käsitys siitä, että maahanmuuttajat haluavat tulla Suomeen nauttimaan hyvinvointiyhteiskunnan tarjoamista etuuksista sekä palveluista.

Keskeistä kirjoitusten sisällöissä oli maahanmuuttajien avuntarpeen arviointi. Useissa kirjoituksissa ajateltiin maahanmuuttajien saavan enemmän apua suhteessa siihen, kuinka paljon he sitä tarvitsisivat. Tämän lisäksi vastakkainasettelu suomalaisten nuorten sekä vanhusten hyvinvointiin oli yhteistä tämän teeman kirjoituksissa. Monet kirjoittajat arvioivat, että maahanmuuttajiin käytetyt resurssit ovat pois suomalaisilta nuorilta, vanhuksilta sekä kodittomilta. Kirjoittajat tuntuivat olevan hyvin huolissaan siitä, että maahanmuuttajia autetaan kantasuomalaisten kustannuksella. Osa kirjoituksista myös kritisoi maahanmuuttajien auttamista sekä perusteli maahanmuuttovastaisuuttaan sillä, että suomalaisten auttaminen Suomessa on ensisijaista.

Suomessa vanhuksset näkee nälkää ja makaavat ulosteissaan välillä lähes koko päivät ja samaan aikaan pakolaiset syövät kuin herrat ja heille hoidetaan kaikki yksityisistä hammaslääkäreistä lähtien. Mikä tässä nyt mättää?

Lukekaa kirjoitus: kaikki innolla töihin että islamuskoiset pedofiili terroristi partalapsukaiset saa edes 5 aterialla päivässä. onhan tuo tietysti vähintään kohtuullista että vanhuksset jotka tän maan on rakentanut sodan raunioista hyvinvointivaltioksi maksaa sen vajaa kymppin tollasesta pultsarin yrjöstä. samalla kun näille 18-50v partalapsukaisille/muslimiterroristeille tarjotaan 5 aterialla päivässä verovaroista, saavat verovaroilla maksetun katon päälle, –.

Kaikki ehdottomasti osoittamaan tukensa asunnottomien yöhön, jota tänään valtakunnallisesti vietetään. Suomalaisten kodittomien

puolesta, heille ei vastaanottokeskuksia tai resursseja löydy, ovat-
han he oikeasti todellisia hädänalaisia!

Yhdessä aineistoesimerkissä kommentoitiin artikkelia, jossa kerrottiin maahanmuuttajien käyvän lomalla omassa kotimaassaan. Tämän kirjoituksen sisällössä nousi esille ajatus siitä, ettei maahanmuuttajilla olisi oikeutta käydä vierailulla omassa kotimaassaan muutettuaan Suomeen. Tämän teeman kirjoituksille tyypilliseen tapaan, myös tämän kirjoituksen sisältöön liittyi ajatus siitä, että maahanmuuttajat saavat Suomesta enemmän apua kuin todellisuudessa tarvitsevat.

Huvittavaa: Ensin paetaan sotaa, mutta sitten lomalla on kiva käydä taas kotimaassaan. Pitäisi estää paluu uudestaan, kun ker-
ran lomallakin viihtyy siellä. Suomen valtio varmaan maksaa nää lomamatkat?

Avuntarve -teeman kirjoitusten sisällöissä mietittiin myös maahanmuuttajien ikää. Monissa teeman kirjoituksissa todettiin Suomeen tulleiden maahanmuuttajien olevan vanhempia kuin oli ajateltu. Kirjoitusten sisällöissä puhuttiin myös apua tarvitsevia maahanmuuttajia olevan paljon vähemmän, kuin mitä Suomeen saapuu ihmisiä.

Eikä tullu vellihousuja Alepposta vaan karvaisia farkkulieroja Irakista ja vitun laiskoja somppuja. Nyt täällä tietyt tahot hymistelee onnessaan kun autetaan niin vitusti Syyrian hätää kärsiviä vaikka ne voi laskee yhdenkäden sormin.

Niin kuin lähes kaikille teemoille tyypilliseen tapaan, myös maahanmuuttajien avuntarpeeseen sisältyvissä kirjoituksissa käytettiin paljon halventavia ilmaisuja sekä stereotyyppisiä ajatuksia, joilla viitattiin kaikkiin maahanmuuttajiin. Toinen yhdistävä tekijä koko aineistossamme eli rahan merkitys, nousi myös monissa kirjoitusten sisällöissä esille. Kirjoittajat näkivät aineellisten hyödykkeiden olevan suurin syy, miksi Suomeen halutaan muuttaa. Tämä seikka tuntui herättävän vahvoja tunteita aineistomme lähteen kommentoijien keskuu-

nessa. Kirjoitusten sisällöistä tuli vaikutelma, että useat kommentoijat pelkäsivät kasvavan maahanmuuttajaväestön vaikuttavan laskevasti heidän ja muiden kantasuomalaisten saamiin etuuksiin.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Vihapuhe sosiaalisessa mediassa on ollut viime vuosien aikana yhä enemmän näkyvillä sen lisääntyvän määrän vuoksi. Kaiken verkossa esiintyvän rasismin voidaan aina sanoa olevan vihapuhetta. On tärkeää, että vihapuhe opitaan tunnistamaan ja tuomitsemaan. Sananvapaus on suomalaisessa oikeuskäsitelmissä avainasemassa, mutta sananvapautta pitää kuitenkin voida rajoittaa silloin, kun yksilöitä ja ihmisryhmiä loukataan. Poliitikot Sebastian Tynkkynen, Terhi Kiemunki sekä Teuvo Hakkarainen ovat viime aikojen näkyviä esimerkkejä, jotka ovat saaneet sakkorangaistuksen sosiaaliseen mediaan kirjoitetuista kansanryhmää kiihottavasti teksteistä. Nämä tapaukset ovat edenneet rangaistukseen asti kirjoittajien aseman vuoksi. Tämän opinnäytetyön aineiston rajumpien sisältöjen kirjoittajat eivät kuitenkaan todennäköisesti tule saamaa minkäänlaista rangaistusta kirjoituksistaan.

Valitsemamme Facebookin julkinen ryhmä ”Rajat Kiinni! –kansanliike” tuntui olevan vertaisryhmä samat arvot omaaville ihmisille. Ryhmässä ei juurikaan tuntunut olevan eriäviä mielipiteitä kirjoittajien kesken. Kirjoitukset olivat ajoittain hyvinkin aggressiivisia, kiihkomielisiä sekä kirjoitusten sisällöistä nousi esiin kirjoittajien selkeä viha ja turhautuminen suhteessa maahanmuuttajiin ja turvapaikanhakijoihin. Monissa kirjoituksissa kritisoitiin pääministeri Juha Sipilää sekä yleisesti päättävässä asemassa olevia tahoja. Nämä tekstit eivät suoranaisesti täyttäneet opinnäytetyömme rasismin määritelmiä, vaikka ryhmän luonteen takia oli helppo päätellä kirjoitusten liittyvän vahvasti maahanmuuttopolitiikkaan negatiivisesta näkökulmasta.

Vihapuhe ei itsessään ole uusi ilmiö, mutta sosiaalinen media antaa nopean kasvualustan, helpomman tavan sekä on myös mahdollisesti madaltanut kynystä lisääntyvälle vihapuheelle ja rasismille. Sosiaalisessa mediassa esiintyvä rasismia hyvin monessa eri muodossa. Tässä opinnäytetyössä analysoidaan

rasististen kirjoitusten sisällöistä muodostui kuusi teemaa: rotukiihkoilu, turvattomuus, raha, väkivalta, kiittämättömyys ja avuntarve. Näistä kuudesta aiheesta rotukiihkoilu, turvattomuus sekä raha olivat määrällisesti keskeisimmät teemat tutkimustuloksissamme. Kirjoitusten taustalla tuntui olevan vahva näkemys ja huoli muun muassa lisääntyvästä turvattomuudesta, suomalaisten verorahoista ja suomalaisista hätäkärsivistä vanhuksista. Kuitenkin eniten meitä yllätti, että aineistostamme nousi esille sisältöjä jopa pakkokastraatioista ja kuoleman toivomisesta ihmisryhmille.

Opinnäytetyömme tutkimustulokset rotukiihkoilu, turvattomuus ja raha tuovat esille millaisia rasistisia sisältöjä käsiteltiin eniten aineistomme lähteessä. Peilatesamme näitä kolmea merkittävintä tutkimustulosta rasismien eri muotoihin, rotukiihkoiluun liittyvissä sisällöissä korostui erityisesti uusrasismiin sekä kulttuurihygieniaan lukeutuvia ajatuksia. Näihin liittyvissä kirjoitusten sisällöissä vahva kulttuurien hierarkisoiminen sekä ”maassa maan tavalla” -ideologia oli läsnä. Turvattomuuteen liittyvissä sisällöissä useat kirjoitukset edustivat puolestaan vanhaa rasismia. Kirjoitusten sisällöissä nostettiin esille biologisten ominaisuuksien merkitystä sekä stereotyyppioita, jotka esitettiin kohdistuvan koko tiettyyn väestöryhmään. Näissä kirjoituksissa korostettiin väestöryhmään kuuluvien henkilöiden samankaltaisuutta, eikä suostuttu näkemään yksilöiden ainutkertaisuutta ja erilaisuutta. Kolmanneksi suurin tutkimustuloksemme oli rahaan liittyvät sisällöt. Tämän teeman alle sijoittuneet sisällöt kietoutuivat vahvasti hyvinvointisovinismiin liitettävien asioiden ympärille. Perusajatuksena kirjoitusten sisällöissä oli haluttomuus jakaa hyvinvointivaltion tarjoamia etuuksia maahanmuuttajien kanssa.

Omien tulkintojemme mukaan ryhmässä ”Rajat Kiinni! –kansanliike” kirjoittajat eivät kokeneet olevansa rasisteja, vaan aidosti huolissaan olevia kansalaisia. Rasismia, roturealismille ominaisesti, puolustettiin tai se kiistettiin kokonaan. Oli kuitenkin selvää, että suurin osa aineistomme materiaalista lähti ihmisten rodullistamisesta ja eri kulttuurien arvottamisesta. Kulttuurihygienian omaisesti maahanmuuttajien kulttuuria ei arvostettu ja eri kulttuurien erilaisuus Suomessa haluttiin hävittää. Monet asiat kerrottiin yleistäen ja eri ihmisryhmiä halventavasti. Kulttuurisesti erilaisia ihmisryhmiä kutsuttiin ryhmässä toistuvasti esimerkiksi maahantunkeutujiksi, raiskaajiksi, terroristeiksi, sandaalinläpsyttä-

jiksi, loiseläimiksi sekä muut eläinverteaukset olivat hyvin yleisiä aineistosamme. Nimittelyn voidaan ajatella olevan kyseissä yhteisössä arkipäivän rasismia, osa käytäntöjä, kulttuuria ja yleistä keskustelua.

Tutkimustuloksissa ilmenee, että kirjoittajilla oli vahvoja ennakkoluuloja sekä yleistyksiä maahanmuuttajista. Maahanmuuttajia auttavat tahot ja ”suvakit” saivat myös suurta kritiikkiä ryhmässä. Aineistossa tuli selkeästi esille jo ryhmän nimessä oleva ”rajat kiinni” -ajattelutapa. Suomen koettiin kuuluvan suomalaisille ja maahanmuuttoa tulisi vastustaa. Suomalaiset pitäisi ehdottomasti laittaa järjestykseen ensimmäisinä avun tarvitsijoina, eikä auttaa kiittämättömiä maahanmuuttajia, jotka tulevat tänne vain hyötymään hyvinvointivaltion rahallisista etuuksista. Tänne tulevien avuntarvetta myös vähäteltiin ja kyseenalaistettiin. Maahanmuuttajien tekemät seksuaalirikokset ja väkivalta nostettiin vahvasti yleistäen esille. Vaikka ryhmän ”Rajat Kiinni! -kansanliike” säännöissä väkivaltaan yllyttäminen on kiellettyä, silti aineistosta tuli esille väkivaltaan yllyttäviä kirjoituksia. Radikaalein tutkimustulos oli kirjaimellisesti kuoleman toivominen maahanmuuttajille. Kirjoituksissa toivottiin ja suunniteltiin kulttuurisesti kantasuomalaisista poikkeavien ihmisryhmien joukkomurhaa.

Näiden tutkimustuloksista nousseiden teemojen lisäksi huumorin ja sarkasmin käyttäminen kommentoinnin välineenä sekä politiikkaan liittyvät kirjoitukset olivat hyvin tyypillisiä. Näistä ei kuitenkaan muodostunut omia teemoja aineistoomme, koska ne eivät vastanneet suoraan tutkimuskysymykseemme. Ryhmästä ”Rajat Kiinni! –kansanliike” keräämästämme aineistosta oli paljon julkaistuja kuvia sekä meemejä, joissa oli selkeästi rasistinen sanoma. Meemeissä esimerkiksi käsiteltiin tulevaa kylmää talvea, jonka toivottiin häätävän maahanmuuttajat Suomesta. Tämän lisäksi vitseissä käsiteltiin perusideaa, että vain ”valkoinen” Suomi valkoisine kantasuomalaisineen on kaunis.

Haasio (2016, 85) toi esille kirjassaan ”Koukussa nettiin” Facebookin tiukkaa linjaa sivustolla julkaistuihin rasistisiin kommentteihin. Kirjassa kuvailtiin Facebookin puuttuvan välittömästi rasistiseen kommentointiin sekä tämän sanottiin voivan johtaa jopa kyseisen henkilön käyttäjätilin sulkemiseen tai kokonaisen Facebook-ryhmän poistamiseen. Tarkasteltaessa opinnäytetyömme tutkimustuloksia on havaittavissa, että rasistiseen kommentointiin puuttumisessa on vielä paljon parannettavaa. Tutkimustuloksissamme tulee selkeästi esille, että

rasistista sisältöä esiintyy yllättävän paljon yhden julkisen ryhmän sisällä varsin lyhyellä aikavälillä.

Tutkimustuloksistamme ilmenee miten netissä kirjoittavat henkilöt kokevat maahanmuuttajien vaikuttavan yhteiskuntaamme. Näiden esille nousseiden tutkimustulosten avulla voitaisi vaikuttaa kantasuomalaisten ja maahanmuuttajien välille muodostuneeseen kuiluun, kun tiedetään mitkä asiat ovat olleet muodostamassa sitä. Useilla kirjoittajilla vaikutti olevan esimerkiksi vääristynyt kuva maahanmuuttajien saamiin etuuksiin, johon voitaisi vaikuttaa siten, että aiheesta keskusteltaisiin julkisemmin. Olisi hyvä, että maahanmuuttajat olisivat tietoisia näistä vääristyneistä mielikuvista ja mahdollisesti voisivat myös siten vaikuttaa ihmisten käsityksiin.

Opinnäytetyömme oli kokonaisuudessaan mielenkiintoinen prosessi. Halusimme tuottaa tietoa sosiaalisen median rasistisiksi luokiteltavista sisällöistä. Olemme tehneet koko opinnäytetyönprosessin aikana tiivistä yhteistyötä. Oleellinen osa koko tutkimusprosessia ovat olleet yhdessä kirjoittaminen sekä keskustelut niin kasvotusten kuin puhelimen välityksellä. Työn tekeminen toisen ihmisen kanssa auttoi meitä molempia tarkastelemaan aineistoa sellaisista näkökulmista, joita ei olisi yksin tullut ajatelleeksi. Koemme, että yhdessä työskenneltäessä saimme monipuolisempia näkökulmia suhteessa aineistoomme. Tutkimusta analysoitaessa sisällönanalyysi auttoi meitä jäsentämään selkeämmin aineistosta esille nousseet teemat.

Työmme aineiston keruun ajankohta oli etukäteen määritelty, koska emme halunneet tietoisesti valita esimerkiksi maailmalla tapahtuvan terroristi-iskun aikaista ajankohtaa. Aiempien havaintojemme mukaan tämä vaikutti kasvavasti internetin vihapuheen määrään maahanmuuttajia, erityisesti muslimeja kohtaan. Aluksi tarkoituksemme oli kerätä aineisto yhden kuukauden ajalta, mutta päädyimme yhteen viikkoon, kirjoitusten suuren lukumäärän vuoksi. Tämä kertoo osaltaan ryhmän aktiivisuudesta ja aineistomme otanta oli tutkimustamme varten riittävä, koska laadullisen tutkimuksen tarkoitus ei ole tuottaa yleistettävää tietoa. Kuitenkin suuremmalla aineistomäärällä olisimme voineet mahdollisesti tuottaa vieläkin laajemman kuvan ryhmän ”Rajat Kiinni! –kansanliike” seinällä käytävien keskusteluiden sisällöistä.

Oleellista työmme luotettavuuden arvioinnissa on huomioida koko tutkimusprosessi, kun puhutaan laadullisesta tutkimuksesta. Työmme luotettavuutta pohtiessa pitää tiedostaa se, että kukaan tutkija ei pysty toimimaan täysin objektiivisesti suhteessa aineistoon. Koemme, että oma maailmankatsomuksemme ja arvomme eivät kohdanneet ryhmän kirjoitusten kanssa. Tämän vuoksi oli osaltaan haastavaa analysoida tekstejä täysin objektiivisesti. Työmme edetessä oli luontevaa lähteä pohtimaan erilaisia keinoja, kuinka puuttua ja ennaltaehkäistä rassistista vihapuhetta sosiaalisessa mediassa.

Jatkotutkimusehdotuksia mietittäessä nousi esille ajatus ihmisten asenteisiin vaikuttamisesta. Aineistomme lähteestä puhuttaessa vaikuttaisi, että valtaosa kirjoittajista seisoo vahvasti ”rajat kiinni” -asenteen takana. Tähän ääriryhmään voi olla haastavaa vaikuttaa. Hiljainen hyväksyntä vihapuheelle ei kuitenkaan ole keino. Mielestämme olisi perustellumpaa yrittää herätellä sellaisia ihmisiä keskusteluun, jotka eivät vielä ole muodostaneet vahvaa mielipidettä maahanmuutosta. Erilaiset rasismia vastaiset kampanjat ovatkin olleet esillä ja niihin olisikin syytä panostaa myös tulevaisuudessa. Moni aineistomme ulkopuolelle jääneistä kirjoituksista, liittyi juuri maahanmuuttajia auttavien tahojen kritisoimiseen. Vihapuhetta olisi mielenkiintoista tutkia myös tästä näkökulmasta. Vähemmistöjä puolustaneet papit, poliitikot, toimittajat, bloggaajat, vapaaehtoistyöntekijät, virkamiehet, toimittajat, tutkijat ja jopa poliisit ovat julkisuudessa kertoneet saavansa osakseen häiriköintiä ja vihaviestejä.

Peruskouluihin sekä humanististen ja kasvatusalojen koulutusohjelmiin tulisi lisätä monipuolisesti rasismia vastaavaa koulutusta sekä medialukutaitoa ja mediakasvatusta. Tämä olisi mielestämme hyvä kehittämisen kohde ottaen huomioon ilmiön ajankohtaisuuden. Koulutuksen lisääminen kaikille ikäluokille rasismista ja siihen puuttumisesta voisi tehostaa nettikiusaamisen, vihapuheen ja muiden sosiaalisessa mediassa esiintyvien ongelmien vähenemistä. Opinnäytetyömme avulla tulevaisuudessa pystytään keskittymään tarkemmin sellaisiin aiheisiin, jotka tuntuvat puhututtavan ihmisiä eniten. Jaakkolan (2009, 58) tutkimuksessa nousee esille, että ulkomaalaisten kohtaaminen vähentävän rasismia. Tätä voitaisiin hyödyntää lisäämällä kohtaamisia eri kulttuurista tulevien ihmisten kanssa, esimerkiksi Elävän kirjaston avulla.

Esitämme jatkotutkimusehdotukseksi vihapuheen ennaltaehkäisyn sosiaalisessa mediassa, esimerkiksi kampanjoinnin muodossa sekä kampanjoinnin vaikutuksen arviointia ihmisten asenteisiin. Myös verkossa toimivan nettipoliisin resursseja ja roolia tulisi ehdottomasti lisätä. Sosiaalisen median suurimmat kanavat Facebook, YouTube ja Twitter ovatkin jo sitoutuneet Euroopan Komission vihapuheen torjuntaan, jonka periaatteena on yrittää poistaa perustellut poistopyynnöt 24 tunnin kuluessa ja tehostaa yhteistyötä eri viranomaisien kanssa, jotta vihapuheesta ilmoittamista voidaan tehostaa edelleen (Helsingin Sanomat 2016).

Sisäministeriön (2017, 71) selvityksessä ”Kansalaismielipide: Turvapaikanhakijat ja turvapaikkapolitiikka” sosiaalinen media nähtiin erityisen alttiiksi tahalliseen vaikuttamiseen sekä disinformaation levittämisen ja leviämisen kannalta. Vastaajat peräänkuuluttivat myös enemmän viranomaistiedottamista. Omien tulkintojemme mukaan sosiaalinen media on helppo, ajasta ja paikasta riippumaton kanava, missä on helppo lähteä lukemaan, jakamaan ja tuottamaan vihapuhetta. On helppo löytää saman henkisiä ihmisiä äänekkäimmistä maahanmuuttokeskusteluun osallistujista. Tutkimuksemme nosti esille kuusi merkittävintä teemaa: rotukiihkoilu, turvattomuus, raha, väkivalta, kiittämättömyys ja avuntarve. Viranomaistiedottamisen pitäisi, tämän opinnäytetyön tutkimustulosten mukaan, liittyä juuri näihin aiheisiin.

Olisi myös mielenkiintoista saada pidemmällä aikavälillä tietoa väheneekö vai lisääntykö vihapuhe Internetissä ja miten ihmisten asenteet eri ihmisryhmiä kohtaan muuttuvat. Jos vihapuhe jatkaa kasvamistaan, miten sen sisällöt sosiaalisessa mediassa muuttuvat? Tämän opinnäytetyön päällimmäiseksi ajatuksiksi meille jäi: Miten eri tahot voisivat tuoda esille yhdenvertaisuutta, ihmisten kohtaamista yksilönä sekä vähentää vihapuhetta? Mielestämme on perusteltua kouluttaa ja käyttää resursseja vihapuheen estämiseen ja siitä keskustelemiseen. Maailmalla valtansa ottava populistinen politiikka ja tämän opinnäytetyön rasisisiksi tulkittavat sisällöt osaltaan kauhistuttavat meitä. Haluamme kuitenkin uskoa julkiseen sektoriin, päättäjiin ja tavallisten ihmisten hyvyyteen vihapuheen ennaltaehkäisyssä ja siihen puuttumisessa.

LÄHTEET

Alasuutari, P. 2011. Laadullinen tutkimus 2.0. Tampere: Vastapaino.

Avonius, M. 2016. Kuka vastustaa maahanmuuttoa? Tilastollinen analyysi suomalaisten maahanmuuttovastaisia asenteita selittävistä tekijöistä. Pro gradu –tutkielma. Saatavissa: <https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/98512/GRADU-1454493865.pdf?sequence=1> [viitattu 22.11.2016].

Ei Rasismille 2016. Mitä on rasismi. WWW-dokumentti. Saatavissa: <http://www.eirasismille.fi/mita-on-rasismi> [viitattu 3.1.2017].

Ei vihapuheelle 2016. Kysymyksiä ja vastauksia. WWW-dokumentti. Saatavissa: <http://eivihapuheelle.fi/kysymyksiä-vastauksia/> [viitattu 20.11.2016].

Facebook 2017. Mitä Facebook pitää vihapuheena? WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.facebook.com/help/135402139904490?helpref=search&sr=1&query=vihapuhe> [Viitattu 18.3.2017].

Grönfors, M. 1982. Kvalitatiiviset kenttätöyömenetelmät. Juva: WSOY:n graafiset laitokset.

Haasio, A. 2016. Koukussa nettiin – lapset, nuoret ja verkon vaarat. Viro: Princeton Trükikoda.

Heikkinen, K. & Simola, R. 2000. Monenkirjava rasismi. Saarijärvi: Gummeris Kirjapaino Oy.

Helsingin Sanomat. 2016. Teknologiajätit lupasivat EU-komissiolle: Vihapuhe siivotaan verkosta 24 tunnissa. WWW-dokumentti. Saatavissa: <http://www.hs.fi/kotimaa/art-2000002903887.html> [viitattu 21.3.2017].

Honkala, S. & Nissinen, K. 2012. Voiko peukuttamalla muuttaa maailmaa? Sosiaalinen media kansalaisvaikuttamisessa – oppimisen paikka kansalaisjärjestössä. Pro gradu -tutkielma. Saatavissa: <http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/84519/gradu06680.pdf?sequence=1> [viitattu 4.10.2016].

Hämeenaho, P & Koskinen-Koivisto, E. 2014. Moniulotteinen etnografia. Tallinnan kirjapaino.

Ihmisoikeusliitto. 2006. Rasismi ja etninen syrjintä Suomessa 2005. Helsinki: Cosmoprint.

Iivari, J. 2006. Tuomittu maahanmuuttaja. Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino Oy.

Immonen, Olli 2015. Facebook-päivitys. Saatavissa: <https://fi-fi.facebook.com/olli.immonen.3/posts/101534830501748477> [viitattu 22.4.2016].

- Jaakkola, M. 2009. Maahanmuuttajat suomalaisten näkökulmasta. Helsingin kaupungin tietokeskus. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Jasinskaja-Lahti, I. & Liebkind, K. & Vesala, T. 2002. Rasismi ja syrjintä Suomessa. Tampere: Tammer-Paino Oy.
- Jokisalo, J. & Simola, R. 2010. Kulttuurisia kohtaamisia. Juva: Bookwell Oy.
- Kaartinen M. 2005. Neekerikammo – Kirjoituksia vieraan pelosta. Otavan Kirjapaino Oy.
- Kananen, J. 2014. Netnografia – Verkko yhteisöjen tutkiminen opinnäytetyönä. Suomen Yliopistopaino Oy –Juvenes Print A.
- Kananen, J. 2014. Etnografinen tutkimus – Miten kirjoitan etnografisen opinnäytetyön? Suomen yliopistopaino OY. B.
- Kanninen, S. & Markkula, H. 2011, r-sana. Kariston kirjapaino.
- Kantola, M. 2013. Oikeus vihapuheeseen? Sananvapauskysymykset maahanmuuttopolitiikkaa arvostelevassa verkkokeskustelussa. Pro gradu –tutkielma. Saatavissa: https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/39871/gradu_matleenakan-tola2013lopullinen.pdf?sequence=2 [viitattu 20.11.2016].
- Kiviranta, M. 2013. Poliitikot verkossa – Suomen kansanedustajien suhtautuminen sosiaaliseen mediaan. WWW-dokumentti. Saatavissa: <http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/94574/GRADU-1384337436.pdf?sequence=1> [viitattu 13.2.2017].
- Laaksonen, S-M. & Matikainen, J. & Tikka, M. 2013. Otteita verkosta, verkon ja sosiaalisen median tutkimusmenetelmät. Jyväskylä: Bookwell Oy.
- Lehto, L. 2014. Sosiaalinen media opettajan kasvatuksessa. Pro gradu -tutkielma. Saatavissa: <http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/96829/GRADU-1426865138.pdf?sequence=1> [viitattu 20.1.2017].
- Liebkind, K. 2000, Monikulttuurinen Suomi – Etniset suhteet tutkimuksen valossa. Tampere: Tammer-Paino Oy.
- Metsämuuronen, J. 2003. Tutkimuksen tekemisen perusteet ihmistieteissä. Gummerus Kirjapaino Oy: Jyväskylä.
- Mäkelä, K. 1992. Kvalitatiivisen aineiston analyysi ja tulkinta. Helsinki: Gaudemus Ab.
- Neuvonen, R. 2015. Vihapuhe Suomessa. Helsinki: Edita.
- Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016. WWW-dokumentti. Saatavissa: <http://www.minedu.fi/OPM/Tiedotteet/2016/05/merkityksellinen-suomessa.html?lang=fi> [viitattu 20.11.2016].

Partanen, J. 2013. Tiimivalmentajan parhaat työkalut. Jyväskylä: Partus.

Poliisi, 2017. WWW-dokumentti. Saatavissa: http://www.poliisi.fi/tietoa_poliisista/tiedotteet/1/1/poliisin_vihapuhetutkintaryhma_puuttuu_netissa_tapahtuviin_rikoksen_tunnusmerkit_tayttaviin_yliylonteihin_58595 [viitattu 24.4.2017].

Puuronen, V. 2011. Rasistinen Suomi. Tallinna: Raamatutrükikoda.

Rasismi rikoslakiin. WWW-dokumentti. Saatavissa: <http://www.rasismirikoslakiin.fi/> [viitattu 4.2.2017].

Rastas, A 2007. Rasismi lasten ja nuorten arjessa. Tampereen Yliopistopaino Oy.

Saarijärvi, S. 2015. Sananvapaus ja vihapuhe. Maisteritutkielma. Saatavissa: <http://lauda.ulapland.fi/bitstream/handle/10024/62087/Saarij%C3%A4rvi.Salla-mari.pdf?sequence=2> [viitattu 3.11.2016].

Sanakirja 2017. Vihapuhe. WWW-dokumentti. Saatavissa: http://www.sanakirja.org/search.php?q=vihapuhe&l=17&l2=3&switched_languages [viitattu 12.4.2017].

Sanastokeskus TSK ry:n Sosiaalisen median sanasto, 2010. WWW-dokumentti. Saatavissa: http://www.tsk.fi/tiedostot/pdf/Sosiaalisen_medan_sanasto.pdf [viitattu 13.11.2016].

Sisäministeriö, 2017. Kansalaismielipide: Turvapaikanhakijat ja turvapaikkapolitiikka. WWW-dokumentti. Saatavissa: http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79477/09_2017_Kansalaismielipide%20Turvapaikanhakijat%20ja%20turvapaikkapolitiikka.pdf?sequence=1 [viitattu 21.3.2017].

Soininen, P. 2015. Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kohdistettu vihapuhe internetissä. Pro gradu –tutkielma. Saatavissa: <http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/97752/GRADU-1436774527.pdf?sequence=1> [viitattu 12.12.2016].

Suomen Punainen Risti, 2016. Rasismi. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.punainenristi.fi/materiaali/rasismi> [viitattu 20.4.2016].

Syrjälä, L. & Ahonen, S. & Syrjäläinen, E. & Saari, S. 1994. Laadullisen tutkimuksen työtapoja. West-Point OY.

Tuppurainen, K. 2012. Vihapuhetta vai sanavapautta – Katsaus vihapuheiden retoriikkaan. Opinnäytetyö. Saatavissa: http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/52585/Tuppurainen_Kati.pdf?sequence=1 [viitattu 4.9.2016].

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Tammi: Jyväskylä.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2003. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Yle 2016. Rasismi räiskähti vuonna 2015 – Suomen viharikoksissa 53 % kasvu. Saatavissa: <http://yle.fi/uutiset/3-9273777> [viitattu 12.4.2017].

Ylitalo-Kallio, P. 2015. "Hullua olla käyttämättä" - korkeakoulukirjastojen viestintä sosiaalisessa mediassa. Pro gradu -tutkielma. Saatavissa: <http://tam-pub.uta.fi/bitstream/handle/10024/97376/GRADU-1434115633.pdf?sequence=1> [viitattu 3.8.2016].

Verne – Tampereen teknillinen yliopisto. Tiedon analysointi. WWW-dokumentti. Saatavissa: <http://www.tut.fi/verne/tutkimusmenetelmat/tiedon-analysointi/> [viitattu 1.10.2016].